

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Pedagogická fakulta
Katedra českého jazyka a literatury

Martina Drijverová a její literární tvorba pro děti
(autorský portrét)

Vedoucí diplomové práce
doc. PaedDr. Jaroslav Toman, Csc.

Autor
Jana Sedláčková

2008

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma Martina Drijverová a její literární tvorba pro děti (autorský portrét) zpracovávala samostatně, na základě vlastních poznatků s použitím materiálů uvedených v seznamu použité literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové, a to v nezkrácené podobě - v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných Pedagogickou fakultou elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách.

V Českých Budějovicích dne 20. 4. 2008

.....

podpis autora

Děkuji vedoucímu práce panu doc. PaedDr. Jaroslavu Tomanovi, CSc. za všestrannou pomoc, metodické vedení, za jeho čas a cenné rady při zpracování diplomové práce.

Anotace

Diplomová práce Martina Drijverová a její literární tvorba pro děti (autorský portrét) se zabývá tvorbou spisovatelky a scenáristky Martiny Drijverové. Autorský portrét potvrzuje její tvůrčí kvality, díky kterým se řadí mezi nejvýraznější autorky literatury pro děti. První část obsahuje příběhovou tvorbou. Druhá část je věnována tvorbě pohádkové. Ostatní publikace sepsané dětem mapuje třetí část. V závěru je hodnocen autorčin přínos literatuře určené dětem. Práce obsahuje analýzy vybraných knih. V příloze je dále představen její život se současnou fotografií, přebaly některých knih, seznam její ostatní tvorby, jako jsou televizní pořady, rozhlasové hry a seriály, audiokazety a CD, divadelní hry, knihy v Braillově písmu.

Annotation

This thesis Martina Drijverova and her literature for children (the author's portrait) is engaged in work of writer and screenwriter Martina Drijverová. She is an excellent writer of literature for children. In the first part of this work her story writing is mentioned and the second part deals with her fairy-tale writing. The other author's work written for children is in the third part. The conclusion of this thesis appreciates the author's credit in literature for children. Analysis of some books are available. The supplementary part is composed of author's biography and her photograph, some book covers, list of the author's work – televisuals, radio plays and serials, audio tapes and CDs, stage plays, books written in Braille.

Obsah

0	ÚVOD	6
1	MARTINA DRIJVEROVÁ A PŘÍBĚHOVÁ PRÓZA	7
1.1	ÚVOD DO PŘÍBĚHOVÉ PRÓZY MARTINY DRIJVEROVÉ	7
1.2	TÁTA K PŘÍŠTÍM VÁNOCŮM	11
1.3	TÁTA PRO RADOST I PRO ZLOST.....	15
1.4	TÁTA NEMÁ SMUTKY RÁD.....	18
1.5	KRYŠTOF A KAREL	21
1.6	NEKONEČNÉ PRÁZDNINY	23
1.7	SÍSA KYSELÁ	25
1.8	UŽ NEPOSLOUCHÁM ZA DVEŘMI	27
1.9	DOMOV PRO MARŤANY	30
2	MARTINA DRIJVEROVÁ A POHÁDKOVÁ TVORBA	32
2.1	ÚVOD DO POHÁDKOVÉ TVORBY	32
2.2	HOLČÍČKA A ŠÁLA	35
2.3	NÁRODNÍ POHÁDKY PRO MALÉ DĚTI	37
2.4	TAMARÍN A POMERANČ	39
3	MARTINA DRIJVEROVÁ A LITERATURA NAUČNÁ, DĚJINY, POVĚSTI A LITERÁRNÍ FANTASTIKA	40
3.1	ÚVOD DO LITERATURY NAUČNÉ, DĚJIN, POVĚSTÍ A LITERÁRNÍ FANTASTIKY	40
3.2	MÁME DOMA ZVÍŘATA.....	42
3.3	ČESKÉ DĚJINY OČIMA PSA ANEB CO BYLO TO BYLO 2	44
3.4	RYTÍŘOVO KOPÍ	46
4	ZÁVĚR	49
4.1	S MARTINOU DRIJVEROVOU O KNÍŽKÁCH A PSANÍ	52
5	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A INTERNETOVÝCH ZDROJŮ	55
6	PRAMENY	56
7	PŘÍLOHY	57
7.1	MARTINA DRIJVEROVÁ (OTČENÁŠKOVÁ)	57
7.2	CENY PRO MARTINU DRIJVEROVOU	59
7.3	MARTINA DRIJVEROVÁ A JEJÍ TVORBA	60
	<i>Dosud vydané rukopisy</i>	60
	<i>Televizní pořady</i>	62
	<i>Rozhlasové hry a seriály pro Český rozhlas</i>	62
	<i>Audiokazety, CD</i>	63
	<i>Divadelní hry</i>	64
	<i>Knihy v Braillově písmu</i>	64

0 Úvod

Cílem mé diplomové práce je zpracovat aktuální portrét spisovatelky a scenáristky Martiny Drijverové, která patří k nejvýznamnějším současným autorkám literatury pro děti a mládež. Na základě analýzy, interpretace a vlastního čtenářského zážitku je provedena klasifikace a hodnocení jejího literárního díla pro malé čtenáře.

První část je zaměřena na příběhovou prózu, která patří mezi její priority, proto je jí věnována v této diplomové práci větší pozornost. Některá díla tohoto žánru se stala předlohou televizním pořadům, rozhlasovým hrám a seriálům a byla přeložena do několika světových jazyků. Příběhová próza spisovatelky je určena dětem předškolního až staršího školního věku a zabývá se obecnými a trvalými otázkami, které jsou spojeny s tímto věkem.

Druhá část zaznamenává tvorbu pohádkovou. Autorka se hojně věnuje převyprávění méně známých pohádek jak českých a moravských, tak i světových. I zde nalezneme řadu knih, které byly posloužily jako předloha k televizním, rozhlasovým pořadům. Některé z pohádek byly nahrány na audiokazety a některé přeloženy do světových jazyků a Braillova písma.

Třetí část mapuje ostatní díla, která Martina Drijverová věnuje dětem. Jsou to neméně významné publikace.

Závěr shrnuje a vyzdvihuje hlavní znaky Drijverové tvorby. Díky těmto přednostem se stala velkým přínosem literatuře určené dětem.

V příloze jsou uvedeny autorčiny biografické údaje s fotografií, seznam získaných ocenění, dosud vydaných rukopisů s přebaly některých knih, televizních pořadů, rozhlasových her a seriálů pro Český rozhlas, audiokazet a CD, divadelních her a knih v Braillově písmu.

Tato diplomová práce má potvrdit a dokázat, že díla spisovatelky a scenáristky Martiny Drijverové jsou pro dětskou literaturu velmi významným přínosem. Malé čtenáře umí zaujmout, protože se dokáže vcítit do jejich dětské duše a dokáže jim nabídnout reálný příběh, situaci a hrdinu, do kterého se mohou vžít, se kterým se mohou identifikovat. Její velkou oblíbenost dokazuje i vysoký počet ocenění a besed se čtenáři.

1 Martina Drijverová a příběhová próza

1.1 Úvod do příběhové prózy Martiny Drijverové

Ve svých příběhových prózách spisovatelka nezkoumá aktuální nebo módní témata, ale řeší obecné a trvalé otázky spojené se školním věkem a dospíváním. Její hrdinové jsou zatíženi různými omezeními, se kterými se musejí vyrovnat. Ať už jsou tématem příběhových próz mezilidské vztahy, handicap, outsiderství, nemoc nebo děti z neúplné rodiny, snaží se vždy autorka onu překážku překonat pomocí humoru, lásky, přátelství, tolerance a zdůraznit, že i když to není vždy jednoduché, je nutné zdolávat běžná úskalí přinášející život. V příbězích se snaží zdůraznit a vyzdvihnout ty hodnoty, které jsou pro život opravdu důležité. I v nejtěžších okamžicích jednají hlavní hrdinové kladně a ryze dětsky.

Autorka vstoupila do literatury v roce 1979 knihou *Táta k příštím Vánocům* určenou dětem mladšího školního věku. Této skupině dětí náleží i rukopis z roku 1983 *Táta pro radost i pro zlost* a 1985 *Táta nemá smutky rád*, kterými volně navázala na příběh dvou sester z knihy *Táta k příštím Vánocům*. Tak byla kompletní trilogie o dětech hledajících mamince nového partnera a sobě tatínka. Drijverová zde odkrývá rodinné prostředí bez otce, které je pro dítě psychicky náročné. Snaží se dětem zdůraznit důležité hodnoty. Vyprávění o mezilidských vztazích byla nejdříve zfilmována.

Společným motivem několika následujících knih, určených také čtenářům mladšímu školnímu věku, je přátelství. O sílu přátelství se opírá *Kryštof* v díle *Kryštof a Karel* (1983), díky které překonává pobyt v léčebně, kam musí být převezen k doléčení po vážné nemoci. V knize *Zajíc a sovy* (1990) se díky přátelství stane z nevýrazného žáka, outsidera, který se nezajímá o nikoho a nic, zcela jiná osobnost. „V novele zachycuje polohy dětské bezradnosti až apatie, které mohou být překonány, začne-li se dítěti důvěřovat, stane-li se pro kamarády partnerem nebo oporou“ (Urbanová, 2003, s.142). Zajíc je žák čtvrté třídy. Jak naznačil J. Toman: „Zcela nekonvenční typ dětského hrdiny – žáka 4. třídy citlivě a věrohodně ztvárňuje ve své próze *Zajíc a Sovy* (1990) Martina Drijverová (rýsuje se už v autorčině povídce *Sísa Kyselá*, 1988).“ (Toman, 2000, s. 16). Více se dovídáme od M. Šubrtové: „Svoji charakteristiku má přímo vtělenou do jména konotujícího plachost až bázlivost, v tomto případě provázenou navíc pasivitou, apatií a vlažným přístupem k hodnotám

uznávaným jeho vrstevníky. Zajícova postava není predisponována žádným epickým nábojem, leč vnitřní svět nevýrazného Zajíce ukrývá bohatou představivost. Ani ve fantazijních představách se však Zajíc nepokouší svoji životní situaci nijak měnit a je zcela srozuměn s tím, že z něho „nic nebude“. Vmanévrován proti své vůli do konfliktní situace potkává Zajíc Apolenu a pasivita, s níž až dosud čelil všem podnětům zvenčí, se mu stává osudnou, neboť Apolena ho lehce vtahuje do pevného svazku přátelství. Postava Apoleny je prvoplánově budována v protikladu k Zajícovi. Apolena vyniká ve škole, věnuje se nejrozmanitějším zájmovým činnostem, je odvážná a kamarádká. Přesto je i ona do jisté míry outsiderem, a to ve vztahu k rodičům, kteří kvůli svému pracovnímu zaneprázdnění dceru zanedbávají a trestají citovým chladem. Zajíc posílený přátelskou vazbou, dostává v Apoleně impulz k sebereflexi. Ztotožňuje se s Apoleninou starostí o puštěná soví mláďata a podstupuje zápas o jejich záchranu, který zahrnuje nejen náročnou fyzickou zkoušku odvahy, ale i nutnost prosadit vlastní názor před dosud trpně respektovanou autoritou rodičů. Zajíc se identifikačním hrdinou stává až v tomto procesu vlastní proměny. Záchrana osiřelých sov, kterou Zajíc chápe jako závazek vůči nové přítelkyni Apoleně, je ve skutečnosti nevědomým Zajícovým bojem ze uznání vlastní osobnosti.“ (Urbanová, 2004, s.127).

„, Obraz Zajícova domova je vykreslen úspornými tahy, jež shrnují stereotyp životní reality běžného dítěte, a s laskavou ironií, která próze propůjčuje přes závažnost nastolených problémů humorné vyznění. Zdařilou tematizací mezigeneračních vazeb (rodičovské starosti se Zajícovou postavou, handicap vyplývající z pozice mladšího sourozence dospělého úspěšného bratra) může tato próza i překročit horizont dětského adresáta. Drijverová se záměrně soustředila na fenomén outsiderství a její flegmatický Zajíc je v kontextu české literatury pro děti a mládež svébytným literárním typem.“ (Urbanová, 2004, s. 128). K přátelství se opakovaně Drijverová obrací i v Heřmánkách (1992). Scénář cyklu povídek napsala Martina Drijverová pro televizi. Byl ztvárněn v roce 1989 jako šestidílný seriál o dětech z jednoho domu. Hlavní postavy jsou zde podobné ostatním dětem, které žijí na sídlištích v šedých panelácích. Podle předlohy natočila režisérka Věra Jordánová, kameramanem byl František Němec.

Přátelství prostupuje také díla, která jsou směřována tentokrát začínajícím, nejmenším čtenářům. V Nekonečných prázdninách (1987) smutná a opuštěná Hanka nečekaně získá kamaráda, i přesto že ho zprvu striktně odmítá. V novele Sísa Kyselá (1988) je představen příběh o školačce, který zaznamenal čtenářský hit díky humorně odlehčeným konfliktům dvou spolužáků, ze kterých se nakonec stanou dobří kamarádi.

V roce 2002 se snažila Drijverová připojit druhou část Sísy Kyselá a ušmudlaný rytíř. Ta však na předcházející úspěch nenavázala. I nerozluční kamarádi, tentokrát Hanka a Petr, zažívají nemalá dobrodružství v Povedených prázdninách (2000). Nejnovější knihou o přátelství a toleranci je příběh Michal a jeho sestra Monika (2005).

Pro čtenářky staršího školního věku je určen dívčí román Anna za dveřmi (1993), kde je zachyceno dospívání mladé dívky. Problémy spojené s tímto obdobím jsou pro hrdinku o to složitější, když musí čelit i okolnostem, do kterých se dostává její rodina. Tím, že je nucena se postarat jak o sebe, tak i o své rodiče a domek, musí se její cesta k dospělosti značně urychlit. Anna prochází řadou složitých životních situací, stěhuje se z města na venkov, zamiluje se do profesora, přechází z gymnázia na zemědělskou školu, najde si partnera. Více S. Urbanová: „ Ve druhém upraveném vydání dostal román název Už neposlouchám za dveřmi (2001), kterým autorka zdůraznila myšlenku osobního zrání. Anna na konci příběhu ví, co chce.“ (Urbanová, 2004, s. 180). Příběh dospívající dívky přinesl spisovatelce v roce 1994 a 2001 cenu SUK, Cenu učitelů za přínos k rozvoji dětského čtenářství. U této knihy Anna za dveřmi se nabízí srovnání s jejím upraveným vydáním Už neposlouchám za dveřmi vydaným o osm let později. Kromě přebalu, jiného formátu písma, jiného titulu a jiného číslování kapitol (u Anny za dveřmi je užito číslování řeckými čísly a u Už neposlouchám za dveřmi jsou to čísla arabská) jsou obě knihy obsahově stejné. Ve druhém vydání (Už neposlouchám za dveřmi) je jen trochu modifikováno otcovo (tedy vlastně spisovatelčino) prvotní nadšení nad podnikáním, poplatné daně době rozkvětu kapitalismu. A i sám název daleko více vystihuje to, že se jedná o příběh dívky, která se z dítěte stane slečnou.

Obraz handicapovaného dítěte představila Drijverová v knize Domov pro Mart'any (1998). Čtenářům staršího školního věku líčí nelehký úděl desetileté dívky. Hlavní hrdinka Michala má mladšího bratra Martina postiženého Downovým syndromem. Více M. Šubrtová: „ Desetiletá Michala se ocitá v jisté mezní situaci, již je pro ni přestěhování do nového bydliště, a tudíž i hledání nových kamarádkých vztahů, místa v třídním kolektivu. Michala se přitom cítí stigmatizována přítomností mladšího bratra, který je postižen Downovým syndromem, a obává se, jak ho – na rozdíl od lhostejné anonymity předchozího bydliště – přijme nové prostředí. Je to tedy vnější okolnost, která staví hrdinku před nutnost prosadit se a ve vztahu k druhým čelit sociálnímu handicapu v podobě mentálně retardovaného bratra. Problém je uzavřen převážně do vztahové sféry dětských postav, v něm Martinova postava funguje

jako lakmusový papírek vztahového přediva. Jak maminka, tak Michala na vztahu k okolí k němu odhalují hodnoty skutečného přátelství. Postoje k Martinovi se stávají jakýmsi měřítkem charakteru a inteligence (matčina bývalá přítelkyně se obává, že by její zdravé dítě mohlo Martina napodobovat, a proto s rodinou raději přerušuje styky). Michala se stává postavou se sociálním handicapem, tak je totiž většinovým dětským kolektivem vnímán postižený Martin a stín postižení dopadá i na Michalu (Urbanová, 2004, s.137). Sama Martina Drijverová konstatuje, že na této knize pracovala nejraději a nejdéle. Kvalitní literární předloha této knihy se stala v roce 2001 scénářem pro M. Elšíkovou k filmu Archa pro Vojtu.

V roce 2004 spisovatelka vydává svou další knihu pro čtenářky staršího školního věku Lenka au – pair. Prostřednictvím Lenky se snaží přiblížit práci v zahraničí. Hlavní hrdince se nepodaří zvládnout přijímací zkoušky na vysokou školu a rozhodne se odjet do zahraničí. Příběh ale není jen o práci au – pair samotné, ale také o rodinných vztazích, přátelství a lásce. Líčí Lenčin příjezd do Francie, výběr rodiny i průběh pobytu. Autorka se snaží ukázat, jak dokáže nepříjemná zkušenost změnit člověka. Z nesamostatné dívky se stane osobnost, která umí vařit, starat se o děti a hlavně i sama o sebe. Toto velmi aktuální téma, kdy v dnešní době odjíždí za prací a za zdokonalením se v cizím jazyce řada mladých lidí, je zpracováno do velmi poutavého příběhu osmnáctileté dívky a lze ho uchopit i jako jakýsi návod pro práci au - pair.

1.2 Táta k příštím Vánocům

Tato první kniha příběhové prózy ze života dětí Martině Drijverové vyšla v roce 1979. Vypráví o dvou malých sestřích Janě a Evě, které se rozhodnou najít si tatínka a mamince nového manžela.

Hlavní hrdinka Jana bydlí se svou sestrou a maminkou v Praze v domě na rohu Hroznové ulice. O rok mladší Eva je hodná, má samé jedničky, všichni jsou s ní spokojeni a všichni ji chválí. Jana je Evin pravý opak.

Celý jejich příběh začíná představením rodiny, školy, domu a domácnosti. *Když se otevřou dveře našeho bytu, jsme ve veliké předsíni. Mohlo by se tam i projet na koloběžce, ale to nesmíme, kvůli koberci. Proti vchodu jsou troje dveře: náš pokoj, mamčin a kuchyně. Dveře se nesmí otevírat najednou, dělá to průvan a skla drncí. Ale mám ten zvuk ráda.* (Táta k příštím Vánocům, s. 14) Takto autorka detailně líčí v prvních kapitolách prostředí, ve kterém sestry žijí. Díky tomuto podrobnému popisu si přesně čtenář dokáže představit prostředí, ve kterém hlavní hrdinka žije.

Byly Vánoce. Maminka jim vyprávěla o svém dětství a o sestřičce, která se jí narodila právě na Štědrý den. Sestry se zeptaly, jestli by také nemohly mít nějaké miminko a maminka odpověděla, že to bez tatínka nepůjde. Najednou si uvědomily, jak je smutné, že nemají tatínka. Přišlo jim to líto. Nejezdí na výlety a ani sourozence mít nemohou. A tak se rozhodly, že si tatínka a mamince nového partnera najdou. Jejich vlastní tatínek zemřel, když byly ještě hodně malé. *Bez tatínka nemůže být spousta věcí a nedá se s tím nic dělat. Nemůžeme například na výlet autem a nikdo nás nenaučí hrát šachy. Draka mamka taky neumí udělat, posledně se jí rozlepil, ještě než jsme přišli na Palouk, a když spravovala pojistky, dalo jí to ránu.* (Táta k příštím Vánocům, s. 20) Tak autorka dokáže zpřístupnit čtenáři, jak přemýšlí dítě, jak moc dokáže vnímat absenci otce. Na druhou stranu vyznívá vyprávění hlavní hrdinky velmi smířlivě.

Odebraly se na své tajné místo, do Askalóny, kde vše domluvily. Co musí tatínek všechno umět, jaký by měl být a jak vypadat. *Šly jsme do Askalóny, to je naše tajné místo. Je dost daleko, až za těmi novými domy, v háječku, ale nikdo nás tam nenajde.* (Táta k příštím Vánocům, s. 24) Drijverová se dokáže vžít do duše malého dítěte. Každé dítě má nějaký svůj tajný úkryt, kam se může schovat před dospělými, který je jen jeho a nikdo nemůže zjistit, o čem tam přemýšlí. Čtenář se tak dokáže identifikovat s hrdinou, protože mají něco společného.

Po škole chodily sestry ke správce domu, Paní Dvořáčkové, kde bydlely. Ta je do doby, než se vrátila maminka z práce, hlídala. Protože maminka neměla volno ani o Vánocích, kdy měly prázdniny, musely k paní Dvořáčkové. Měly ji moc rády. Jana s Evou od zkušené ženy vyzvídaly, jak se pozná správný muž. Skoro by prozradily, co chystají, ale nakonec se jim podařilo své tajemství udržet v tajnosti.

Hledání nového tatínka zúžily na okruh známých lidí. Nikoho z nich si ale jako tatínka nedovedly představit. „*Jistě pan Koukolník je hodný,*“ řekla jsem, „*ale podívej, co jsme napsaly: tatínek musí umět řídit auto, všechno opravit, pomáhat mi v počtech a tak dále. A musí být hezký. To pan Koukolník rozhodně není...*“ (Táta k příštím Vánocům, s. 33) Tak hledaly dál.

Vypravily se do hračkárství a dělaly, že chtějí něco koupit, chtěly si prohlédnout prodavače. Líbil se jim. Nenápadně se vyptávaly, jestli nemá děti, ženu. Na vše opověděl, že ne. Konečně. Oddychly si Jana i Eva. Všechno si už dopředu promýšlely. Byly se dokonce podívat ve svatební síni a plánovaly, koho na svatbu pozvou. Ale nakonec byly jejich představy nenaplněny. Zjistily, že pán se jmenuje Zedníček a to se jim jako jejich nové příjmení ani trochu nelíbilo.

Eva onemocněla a musela do nemocnice. Když ji jednou maminka s Janou přišly navštívit, hrála si s velkým autem na baterku, které dostala od pana Koukolníka. Pan Koukolník bydlel nedaleko jejich domu a v létě k němu děvčata chodívala na zahradu, kde si mohla hrát. Mamince se ale jeho dárek nelíbil a rozhodla se ho vrátit.

Jana po Vánocích ve škole vyprávěla, co všechno dostala pod stromeček. Vymýšlela si, aby toho bylo co nejvíce, protože se styděla, že nemají tolik peněz a nemohou si všechno dovolit. *A v tom řekla Iveta Ouláková: „Jasně, že kecá, nedostala vůbec nic, její máma je po krk zadlužená!“* (Táta k příštím Vánocům, s. 43) Spisovatelka zde popsala, jak se chová dítě, když se liší od svých vrstevníků. Za to, že nemůže mít vše, co si mohou ostatní dovolit, se stydí. Dala spolužačce Ivetě facku. Maminka se moc zlobila. Ivetě se ale zanedlouho ve škole ztratily cvičky. Chtěla je půjčit od Jany, ale ta byla pořád rozzlobená, tak ji odmítla. *A že bude doma bita, moc bita, pan Oulák má na ni řemen a v neděli nebude smět ven.* (Táta k příštím Vánocům, s. 66) Iveta byla moc smutná. Nakonec jí je Jana přece jen půjčila. S Ivetou se poté staly velkými kamarádkami. Stejný motiv prolíná i řadu Drijverových dalších knih. Jedná se o vznik přátelství s někým, koho hlavní hrdinka či hrdina zpočátku odmítá.

Sestry už nevěděly, jak toho nového tatínka najít. Stále hledaly a přemýšlely, ale marně. Snad by pomohlo, kdyby si na nového tatínka podaly inzerát. Vůbec nevěděly,

jak jej napsat. Nakonec se ho pokusily sepsat do sešitu. *Dvě dívky (holky nebo holčiny se přece nehodí) hledají nového tatínka pro sebe a hodnou maminku. Jsou hodné a dobře se učí.* (Táta k příštím Vánocům, s. 69) Na vydání inzerátu ale neměly peníze, tak jim 20 korun půjčila Iveta. Když konečně přišly do kanceláře inzerát podat, zjistily, že potřebují občanský průkaz. Bez občanského průkazu nebudou mít ani vydaný inzerát ani tatínka. Byly z toho moc smutné.

Za maminkou začal chodit pan Karlíček, kterého přijmout Jana s Evou nechtěly. Nakonec sblížení opravdu překazily. Další pán, kterého samy našly, byl pan Adam. „*Kde jste všude s tou lochneskou byl, pane Adam?*“ (Táta k příštím Vánocům, s. 80) Autorka přímou řečí navazuje kontakt se čtenářem a užívá zde zvědavých otázek typických pro děti.

Ani ten nebyl nakonec tím hledaným tatínkem. Zjistily, že asi nejlepší bude přece jen pan Koukolník, kterého zamítly už v samém začátku. Ten se na druhou stranu zase jako manžel nelíbil mamince.

Tatínka se přes veškeré snahy tedy najít nepodařilo. A tak zůstanou Jana, Eva a maminka ve svém bytě i nadále samy.

Jana zde vypráví příběh o své neúplné rodině, kde chybí otec. Hlavní hrdinka Jana provází čtenáře příběhem a zpřístupňuje mu myšlenky, jenž napadají a řeší dítě, které žije v neúplné rodině bez otce. Ryze dětskýma očima ukazuje, jak je těžké žít jinak než ostatní vrstevníci a že nic nemůže dítěti nahradit postavu otce.

Kniha je určena dětem mladšího školního věku, řeší mezilidské vztahy a poukazuje na důležitost harmonické úplné rodiny. Je psána ich - formou a rozdělena do třiceti třech samostatných kapitol, které nesou název podle nejdůležitější události v každé z nich.

Autorka užívá pro Janino vyprávění spisovného jazyka. V přímé řeči se jen zřídka objevují výrazy hovorového jazyka (děkuju, dobrý...). Postavy a prostředí jsou líčeny velmi podrobným popisem, který je občas až příliš dlouhý. Ale někdy nás dokáže vtáhnout do děje takovým způsobem, jako bychom byli sami účastníky děje. Příběh je psán jasně a srozumitelně s ohledem na věk čtenáře.

Knihu ilustrovala Gabriela Dubská. Uvozují každou z kapitol. Ilustrace působí na dnešní dobu chudě a zastarale, někdy vyznívají až pesimisticky.

Tento příběh sester Jany a Evy byl nejdříve roku 1986 zfilmován. Roku 1983 byla kniha vydána ve slovenštině, v letech 1983 a 1986 německy. U nás byla podruhé vydána v roce 1997.

1.3 Táta pro radost i pro zlost

V roce 1983 napsala spisovatelka pokračování příběhu dvou sester Jany a Evy.

Hlavní hrdinka Jana bydlí nyní na konci Viničné ulice v domku se zahradou.

Kromě Jany, mladší sestry Evy a maminky s nimi bydlí i nový tatínek. Celý jejich příběh začíná Jana představením rodiny, školy, domu, domácnosti a shrnutím, jak hledaly nového tatínka. Díky tomu nepotřebuje čtenář znát příběh předcházející. Vše potřebné o životě Jany se dozvídá v úvodu.

Nyní se chystá svatba. *Když jsme začali svatbu chystat, bylo nejdůležitější, jestli naše šaty budou modré, nebo růžové.* (Táta pro radost i pro zlost, s. 21) Ve svatební síni stála maminka po boku pana Koukolíka, kterého zpočátku odmítala. Teď si ale vyměnili prstýnky a od toho dne se všichni jmenují Koukolíkovi.

S maminkou žily přece jen dlouhou dobu samy a sžití s mužským pohlavím v jednom domě jim připadalo zvláštní. *Tatínkové mají fousy a musí se holit. Když jsme ho viděly poprvé, musely jsme se smát.* (Táta pro radost i pro zlost, s. 33) Autorce se podařilo i v běžných věcech, jako je holení, upozornit, jak dokáží děti reagovat na nové skutečnosti, na které dosud nebyly zvyklé.

Proto jim chvíli trvalo než si na společné soužití v tatínkem zvykli. Konečně se ale Janě s Evou splnilo vše, co si tak dlouhou dobu přály. Tatínek s nimi jezdí na výlety, chodí na houby, rodičovská sdružení a učí se s Janou matematiku.

Jana prožívá nejen radosti ale i starosti. Ve škole dostala ředitelskou poznámku. Spolužák Vávra přinesl do školy nasazovací, špičaté zuby, jako pro upíra a právě, když si je zkoušela Jana, vešla do třídy paní učitelka, ta moc se tak moc lekla, že omdlela, spadla na zem a zůstala ležet. V tom přišel pan ředitel a Janu čekal trest. Dostala strach se vrátit domů. Rozhodla se, že se vydá do tajného úkrytu Askalóny. Vydržela tam až do tmy, než ji objevil tatínek a odvedl domů. *Když mě tatínek nesl domů, bylo mi báječně. Tiskl mě k sobě, dýchal mi do tváře a opakoval pořád a pořád: „Ty moje holčičko..., ty moje malá, hloupá...“* (Táta pro radost i pro zlost, s. 49) Už neměla takový strach z následků, které ji budou čekat za získanou poznámku. Janu zde autorka nechala jednak opravdu jako dítě. Obávala se důsledků za své chování, proto se raději nevrátila domů. Do takové situace se může dostat i dnešní čtenář, může se vžít do Janina chování. Martina Drijverová poté čtenáři zdůraznila, že tím, že se Jana nevrátila domů, nic nevyřešila, ale způsobila starost svým rodičům.

Když se ráno vzbudila, měla horečku a zjistila, že tatínek byl ve škole a že je paní učitelka zdravá. Všechno dopadlo nakonec dobře. To, jak se zachovala a nepřišla domů, bylo opravdu zbytečné.

A opět přišly Vánoce. Peklo se cukroví, zpívaly koledy, koupil se kapr...Jana s Evou prožívaly zcela odlišné Vánoce než dosud. Tatínek i maminka si vzali volno a jeli navštívit tetu. Všichni společně chodili krmit ptáky, sáňkovat a lyžovat. Ani se jim nechtělo zpátky do Prahy.

Po Vánocích měla jet Jana se třídou na hory. Nikam se jí nechtělo, protože od konfliktu s paní učitelkou s ní ve třídě nikdo nemluvil. Odjet ale musela. Bylo jí tam moc smutno a ještě ke všemu musela bydlet s protivnou holkou Marcelou. Po týdenním pobytu si spolu s Marcelou začaly povídat a Jana zjistila, že spolužačka má moc nemocného bratra. Dokonce zjistila, že není zase tak špatná a byla ráda, že má zase nějakou kamarádku. Marcela do školy po návratu z hor nepřišla. Její bratr zemřel. Janě bylo najednou pořád smutno. Myslela na to, že všichni musí umřít a že nemůže Marcele nijak pomoci. Napadlo ji, že vezme svoji nejoblíbenější panenku a věnuje jí spolužačce. Nevěděla proč, ale když ji panenku odnesla, rázem se jí ulevilo. Marcelu už nikdy neviděla, protože se odstěhovala s rodiči někam z Prahy. Stejný motiv použila Martina Drijverová i v předcházející knize *Táta k příštím Vánocům*. Ze spolužačky, se kterou Jana nevycházela, se nakonec staly kamarádky.

Přišlo pololetní vysvědčení a s ním i veliké překvapení. Byly moc šťastné, když jim maminka oznámila příjemnou novinu. Čekají miminko. Narodila se jim sestřička Kateřina. Jana s Evou záhy zjistily, že už nejsou středem pozornosti a že si jich nikdo nevšímá. *„Nemyslela jsem si, že to bude takovéhle!“ řekla mi Eva. „Nikdo na nás nemá čas, nikomu nestojíme za řeč,“ souhlasila jsem s ní, „jestli my jsme jedly, jak nám s’je, to nikoho nezajímá. Každému je to jedno.“* (Táta pro radost i pro zlost, s. 94) Spisovatelka ukazuje, jak může být pro dítě těžké, když je zvyklé být středem pozornosti a najednou se objeví někdo, kdo jeho místo přebere. Sestry dokonce napadá, že jediné pravé dítě jejich tatínka je Katka.

Když se maminka po porodu zotavila, koupil tatínek lístky do divadla. Děti nechali doma s tetou Bětou, která slíbila, že se o vše postará. Jana s Evou vozily kočárek a teta šla pro trávu králíkům. K večeri plánovala smaženici, tak se chtěla podívat po cestě a nasbírat nějaké houby. Začalo se už stmívat a teta se pořád nevracela. Co budou dělat? Hlavně se musely postarat o malou sestřičku. Musely jí dát najíst a přebalit ji, jako by to dělala teta nebo maminka.

Když se rodiče vrátili z divadla, vydal se tatínek tetu hledat. Našel ji se zlomenou nohou. Za hlídání Katky dostaly čokoládové medaile. Všichni se prostě mají rádi a patří k sobě.

A jak je to s tatínkem? *Vcelku je to asi tak, jak říká Eva: „Táta je někdy pro radost a někdy pro zlost.“* (Táta pro radost i pro zlost, s. 108)

Tato kniha oslovuje čtenáře mladšího školního věku. I zde hlavní hrdinka Jana vypráví příběh o vztazích mezi rodiči a dětmi, o vztazích mezi sourozenci a kamarády. Je psána ich - formou a rozdělena do dvaceti osmi samostatných kapitol.

Autorka užívá spisovného jazyka. Příběh je psán přehledně a srozumitelně.

Kapitoly Eva a já, Naše škola, Náš dům, Náš byt, Jak to všechno začalo nesou totožné názvy jako v knize Táta k příštím Vánocům. I jejich obsah je, až na nepatrné změny, stejný. Liší se pouze díky uplynulé době mezi příběhy, vyššímu věku hlavní vypravěčky a díky novým okolnostem, jako jsou nový tatínek, změna bydliště.

Knihu ilustrovala Denisa Wagnerová. I přesto, že tentokrát se jedná již o ilustrace pestřejší, jsou i nadále jednoduché a ne příliš zajímavé.

1.4 Táta nemá smutky rád

Poslední, v pořadí třetí, knihu zobrazující život sester Jany a Evy nazvala Martina Drijverová Táta nemá smutky rád. Kniha byla poprvé vydána v roce 1985.

Hlavní postava Jana chodí nyní do páté třídy. Nejmladší sestře jsou dva roky. Stále byli s maminkou a tatínkem ve Viničné ulici. Tatínek začal pěstovat včely, proto zdobí jejich zahradu včelí úly. Každý rok mají spoustu medu.

Začalo to vlastně včelami. Jednou měli takový nadbytek medu, že musel tatínek napsat na dveře cedulku s textem, že prodá med. První, kdo si přišel med koupit byla paní, která ale nevypadala jako jiné, co Jana dosud znala. S tatínkem se domluvila, že pro med pošle manžela autem. Večer zastavilo před domem krásné auto s pánem v obleku a kravatou. *Hned jsem viděla, Gablovských jsou vznešená rodina.* (Táta nemá smutky rád, s. 26) Pán si vzal med a povídal si s tatínkem, až se začalo stmívat. Najednou zazvonil domovní zvonek. Jana šla otevřít, tam stál Evžen a hledal svého otce. *Hned jak jsem se na Evžena podívala, věděla jsem, že je docela jiný než kluci, co znám. Už proto, že je dospělý! Je mu jednadvacet...* (Táta nemá smutky rád, s. 26) Zamilovala se do něj.

Jak na Evžena neustále myslela, začala ve škole dostávat špatné známky. Autorka zde naznačuje, co s hlavní hrdinkou dělá láska a jak se odráží na jejich studijních výsledcích. Jak zamilování se ovlivňuje přípravu dívky na vyučování. Mnohdy takto poznamenané dívky nejsou schopny se na nic soustředit, to se potom projevuje i ve škole. *Co všechno se přihodilo druhý den ve škole, to se ani popsat nedá. Byla to hrůza. Měli jsme úkol z češtiny a nakreslit džbán. Samozřejmě jsem kvůli Evženovi na oba úkoly zapomněla. Musela jsem češtinu opsat o Ivety – poprvé v životě! Ale protože jsem pospíchala, udělala jsem tam chyby a dostala jsem trojku.* (Táta nemá smutky rád, s. 29) Rodiče zatím ani netuší, že by v tom mohl být kluk. Zlobí se na ni. Nesmí jet ani na rodinný výlet a musí zůstat doma s tetou Štěpánkou. Teta přes víkend od Jany zjistila, že má problémy právě jen kvůli klukovi. Všechno rodičům řekla a Janě bylo zakázáno na Evžena myslet. Měla na něj zapomenout. A to samozřejmě pro Janu není vůbec lehké.

Rodinu Gablovských tatínek pozval na návštěvu. Syn s nimi ale nepřišel. Jana byla zklamaná, ale těšila se, že ho uvidí o týden později, kdy jim mají návštěvu oplatit. *Chtěla jsem si na návštěvu vzít svoje nejlepší šaty, ty modré divadelní, ale mamka*

nedovolila. Že bych prý byla moc nastrojená. Ale to jsem právě chtěla! (Táta nemá smutky rád, s. 49) Autorka příběhy dvou sester rozvíjí spolu s Janiným věkem. Nyní se snaží čtenáři přiblížit chování malé dívky, která začíná prožívat své první zamilování. Zamilování, které, jak by se mohlo zdát, nepřináší jen samé krásné zážitky, ale na druhé straně může způsobit řadu starostí.

Jana se setkání nakonec dočkala. Evžen přišel tedy o něco později. Pozval Janu na zahradu. Položil jí ruku na rameno. Jana na to nemohla zapomenout.

V pondělí čekala na Janu narozeninová oslava. Dostala dort, mnoho dárků, ale i přesto začala brečet. *Tatínek mi setřel slzy dlaní. „Nebreč,“ řekl. „Táta nemá smutky rád, to přece víš.“* (Táta nemá smutky rád, s. 59) Když se druhý den vrátila za školy domů a čekalo na ni překvapení. Dostala dárek také od Evžena. Krém, voňavku a mýdlo. Najednou byla opět nesmírně šťastná. Hned se krémem namazala. Ráno se vzbudila a nestačila se divit. Vyrasila se jí po krému na obličeji vyrážka a trvalo celý týden, než pupínky zmizely.

Za Janou začal chodit Petr Ouředník. Zval ji často do kina, ale Jana při pomýšlení na Evžena s ním jít nemohla. A stejně se jí vůbec nelíbil.

Chytala se vystoupit na školním koncertě. Měla hroznou trému. Když stála na pódiu a hrála druhou skladbu, otevřely se dveře a vešla rodina Gablovských v čele s Evženem. Najednou začala hrát úplně něco jiného a utekla z jeviště.

To ještě nestačilo. Jako kdyby přitahovala problémy. Měla hlídat malou Katku. Vzala ji do parku. Objevil se tam Petr, sedl si vedle Jany a potom beze slova opět odešel. Během té krátké chvílky Katka zmizela. *Běhala jsem po parku, vyptával jsem se lidí...Nikdo ji neviděl.* (Táta nemá smutky rád, s. 71) Se strachem se ale přesto rozhodla jít hned domů. Nic vysvětlovat nemusela, protože Katka byla již doma. Přivedla ji paní Nováková. Byla poprvé v životě bita. Nikdo s ní nemluvil. Katka totiž onemocněla. *Měla jsem hrozný strach, aby ji neodvezli do nemocnice. Ze školy jsem chodila rovnou domů a učila jsem se celé odpoledne.* (Táta nemá smutky rád, s. 75) Na chování Jany je znatelný její vývoj. Zde je již schopna si uvědomit, co způsobila a snaží se nést za své činy zodpovědnost.

Všechno se po čase zase obrátilo k lepšímu. Ve škole si opravila známky, na Evžena nemyslela. Doma hodně pomáhala, aby se maminka mohla starat o Katku. Když šla jednoho odpoledne ze školy, Evžena potkala. Řekla mu, co se u nich doma stalo. On vyndal z kapsy deset korun, aby si prý koupila nějaké bonbóny a šel dál. Brečela celou cestu domů, protože pochopila, že je pro něj jen malou holkou.

Dny rychle ubíhaly. Po Vánocích přišly Velikonoce. Při vybírání poštovní schránky objevila Jana velkou bílou obálku. Bylo to Evženovo svatební oznámení. Byla moc smutná a plakala. I přesto se rozhodla, že se na svatbu pojede podívat. Třeba na něj potom opravdu zapomene. Teď už ale jasně ví, že je ještě malá holka a vůbec jí to nevádí. Janu nechala autorka uvědomit si, že starší chlapec pro ni vhodný opravdu nebyl. Hledal si partnerku odpovídající svému věku a tou se Jana stát nemohla.

Třetí kniha, která uzavírá příběhy dvou sester Jany a Evy, se tentokrát dotýká i prvního zamilování a zklamání desetileté Jany. Je stále zasněná, nemůže se soustředit na učení a z toho vyplývají konflikty ve škole i v rodině.

Příběh je psán opět ich - formou, jak tomu bylo v předešlých dvou knihách. Text je rozdělen do třiceti samostatných kapitol. Kapitoly i zde nesou název, který stručně charakterizuje to, co se v textu dočteme.

Autorka užívá spisovného jazyka a volí slova i délku vět úměrně čtenářům mladšího školního věku.

Kapitoly Eva a já, Naše škola, Náš dům, Náš byt, Jak to všechno začalo jsou opět totožné jako v knihách Táta k příštím Vánocům i Táta pro radost i pro zlost. Kapitola Jak to bylo dřív se shodně objevuje v dílech Táta pro radost i pro zlost a Táta nemá smutky rád, kde se Jana vrací k dílům předešlým a ve zkratce nastiňuje minulost. Shodné pasáže se nepatrně proměňují jen důsledkem časového rozpětí mezi příběhy. Patrné je to zvláště na vyjadřování a pohledu na konkrétní situace samotné hrdinky, která je příběh od příběhu vyspělejší.

I když je každá z těchto uvedených knih psána s časovým odstupem, dodržuje autorka ve všech směrech zaběhlé schéma. Každé ze tří pokračování příběhu je samostatné a nevyžaduje znalost příběhu předešlého. Vždy se jedná o jakýsi samostatný celek.

Ilustrace poskytla opět Denisa Wagnerová. Tím se styl ilustrací nijak neliší od předešlé knihy Táta pro radost i pro zlost.

Táta nemá smutky rád přinesl spisovatelce prémii ČLF.

1.5 Kryštof a Karel

Roku 1983 vychází Martině Drijverové další kniha. Ústřední postavou je zde Kryštof, žák druhé třídy. Vyprávění začíná dopisem mamince o pobytu v ozdravovně. Do ozdravovny byl poslán panem doktorem, protože prodělal černý kašel a pro jeho doléčení byl pobyt důležitý. *Co na něm bylo černého? A jestlipak je taky kašel červený, nebo třeba...zeleně puntíkováný? To přišlo Kryštofovi k smíchu.* (Kryštof a Karel, s. 8) Spisovatelka ukazuje, jak dokáže reagovat malé dítě na název nemoci, která všem dospělým připadá tak vážná. Samo dítě ještě tuto vážnost nedokáže pochopit.

A jak to začalo? Po kontrole u doktora, kde se rozhodlo, že pobyt musí bezpodmínečně podstoupit, si připadal chlapec velmi důležitý. Mohl vyprávět, že bude bydlet na zámku a každý tam bude mít svou komnatu. Těšil se.

Když ale přijeli na místo, maminka se s ním rozloučila a musel odejít jen se sestrou. Dostal strach. Vůbec se mu tam samotnému nelíbí. Bylo mu v tom neznámém prostředí tak smutno. Děti se mu kvůli všemu smáli. Lekl se gongu oznamující večeri a ještě ke všemu měl spát místo v pyžamu v noční košili.

Pomalu si na prostředí a lidi kolem sebe začínal zvykat. Součástí léčebny byla i škola, kterou Kryštof musel navštěvovat. Byl v rozpacích. Tady s ním do třídy chodily i starší děti. Autorka v tomto díle citlivě poukazuje na fakt, že pro malé dítě není vůbec jednoduché přijmout změnu prostředí i život mezi cizími lidmi.

Jednou při obědě si všiml Karla. Karel vypadal, jako kdyby měl nějaké tajemství. ..., *třeba chtějí něco provést, ujet, podpálit ozdravovnu...* (Kryštof a Karel, s. 31) Druhý den ráno se rozhodl, že Karlovo tajemství vypátrá. Hned při snídani se mu naskytla příležitost, zeptat se Karlova kamaráda Franty, co to mají za tajnosti. Protože je malý, nikdo mu nic nechce prozradit.

Od tatínka s sebou do léčebny dostal odznak. Když si ho k sobě do kanceláře pozvala sestra Helena, domníval se, že je to kvůli odznaku, který nejednou nemůže najít. Zajásá. V místnosti ale vidí dopis, který psal mamince. A je otevřený. Sestra mu oznámila, že dopis neodešlou, protože v něm píše nehezky a mamince by tím přidělal starosti. Nezmohl se v tu chvíli ani na slovo. Rozčílila ho, tak přemýšlí, že uteče. A tak i udělal. Večer se potají vydal ze zámku. Doma ho přece čeká máma, táta, Dáša. Moc se na ně těší. Dostal se až k lesu. Najednou dostane ránu do hlavy.

Když otevřel oči, zjistil, že leží zpátky v ozdravovně na marodce. Přišla za ním sestra Heda a začala si s ním povídat o tom, proč je tam a přinesla mu konečně pyžamo. Po rozhovoru s Hedou začíná na celý pobyt nahlížet trochu jinak. Nikdo si s ním o pobytu zatím tak pěkně nepovídal. Velmi to na něj zapůsobilo. Napíše dokonce rodičům, že to tam není zase tak hrozné. Začíná se pomalu kamarádit s Frantou a Karlem. Franta se chystá na odjezd domů. S Karlem zůstali sami. Povídají si a čas běží a běží. Spisovatelka nejprve pomáhá chlapci pochopit situaci, ve které se ocitl a tím mu ulehčí celý pobyt.

Kryštof stále ještě nenašel ztracený odznáček. Odznáček našel až Jarda a Kryštofovi ho vrátil. Našel jej u Karla. Kryštof tím zjistí, že Karla vůbec nezná, že mu lhal a ještě ho okradl. Otočí se ke Karlovi zády.

Ten mu začne vyprávět osud své rodiny. Kryštof nevěří, že je to možné. *Nikdy ho ani nenapadlo, že táta s mámou by nemuseli být spolu.* (Kryštof a Karel, s. 79)

A nastal den, kdy může ozdravovnu opustit i sám Kryštof. Tatínek za statečnost synovi nabídl, že pojedou na výlet, kam on sám bude chtít. Překvapivě chce jet do ozdravovny. „... je tam jeden kluk, jmenuje se Karel a ... je to můj kamarád. Musím s ním mluvit.“ (Kryštof a Karel, s. 93)

Díky pochopení Karlovi situace snáze přijme skutečnost, že mu někdo, koho považoval za kamaráda, dokázal ublížit odcizením jemu blízké věci. Tak mu dokáže odpustit a opět ho jako kamaráda uznat.

Kryštofův příběh je určen čtenářům mladšího školního věku a vypráví o pocitech malého kluka, který musí trávit nějakou dobu bez rodičů mezi neznámými lidmi. I přes počáteční chlapcův strach a úzkost, je po čase schopen navázat kontakt s okolím, je schopen se začlenit do kolektivu a najít si kamaráda. Díky přátelství snáze překonává odloučení od rodiny.

Knihy je psána er - formou.

Ilustracemi doprovodila text Zdena Krejčová. Černobílé ilustrace podtrhují pocity, které chlapec prožívá. Beznaděj, strach, lítost.

Za příběh Kryštof a Karel získala Drivjerová Nakladatelskou cenu

1.6 Nekonečné prázdniny

Vyprávění třetáčky Hanky Markové, které právě začínají prázdniny, vychází v roce 1987. Hlavní hrdinka Hanka je smutná, protože všichni její vrstevníci odjeli a ona zůstane celý červenec v Letenicích u Prahy sama. Rodiče se o ni pořád bojí, nepustili ji ani na tábor. A na rodinnou dovolenou pojedou až v srpnu.. Jediný, kdo zůstal, je Martin Bureš, se kterým se ale kamarádit nechce. *Jednak je to kluk... a vůbec člověk k ničemu. Přistěhoval se z Prahy a je šprt. Samé jedničky a v kapse notýsek, kam si zapisuje poznámky o přírodě.* (Nekonečné prázdniny, s. 8)

A tak, aby nebyla sama, vymyslela si nejlepší kamarádku Klaudii. *...jméno mám k ničemu: Hana! Nejkrásnější jméno je Klaudie.* (Nekonečné prázdniny, s. 12). S tou si povídá, chodí na tajná místa a výpravy, hrají si na Indiány a chodí si s ní do opuštěného domku. Tam má na seníku Velkého datla. *Velkého datla jsem našla na skládce. Velký datel je vlastně obrovská vidlička. A držadlo je vyřezané do podoby datla.* (Nekonečné prázdniny, s. 16) Autorka upozorňuje na velkou představivost, kterou je dítě obdařeno. Prolíná se zde rovina snu a reality. Hanka utíká před realitou, která je pro ní nepřijatelná, do světa fantazie. Tím je schopna lépe přijmout své opuštění.

Moc si přeje, aby jí datel přičaroval Klaudii opravdovou. I přesto, že jsou prázdniny, pomáhá doma, píše diktáty a počítá příklady, jednou jde do kina s maminkou na Pyšnou princeznu. (Tento film zmiňuje Drijverová i v knize *Táta k příštím Vánocům.*)

K opuštěnému domku, kde si často hraje, přijel stěhovací vůz. Klaudie to ale není, stěhují se tam Kemrovi. Proto si musí odnést datla a indiánskou výstroj, kterou tam má schovanou. Kemrovi mají zlého psa. Napadlo ji, že kdyby si psa ochočila, mohla by si pro Velkého datla klidně dojít. Myslela si, že už je na ni zvyklý, ale on ji pokousal. S ochočením psa jí nakonec nečekaně pomůže Martin a tím se skamarádí. Ajax si na ně zanedlouho opravdu zvykne a oba si ho zamilují. Rozhodnou se ho vzít na procházku. Pes se jim ale vytrhne z vodítka, šlápne do pasti a přetrhne si vazy na noze. Jeho majitel se rozzlobil a psa zbil. Ten ho kousl, proto se pán rozhodl, že už ho nechce. To nemohou děti dopustit, tak Ajax začne bydlet u Martina a děti mají velkou radost.

A nakonec přijede stěhovací vůz a z něj vystoupí vytoužená kamarádka. Nejmenuje se Klaudie ale Denisa. Vůbec ale není taková, jakou si vysnila Hanka. Je protivná a nafoukaná.

Kniha je určena začínajícím čtenářům. Dotýká se mezilidských vztahů, vypráví příhody z běžného života. Hlavní hrdinka zde harmonizuje sen se skutečností. Text je členěn na krátké kapitoly psané formou deníku, které na sebe dějově navazují. Děj je dětem srozumitelný a blízký. Je psaný většími písmenky, proto umožňuje snadné porozumění a čtení.

Příběh je vyprávěn ich - formou a doplněn přímou řečí, která dokresluje dané situace. Hlavní hrdinka se chová a vyjadřuje přiměřeně svému věku.

Autorka užívá převážně spisovný jazyk. Hovorový jazyk se vyskytuje jen v malé míře.

Kapitoly doplňují ilustrace Zdenky Krejčové, které jsou jednoduché a dětské, ale málo veselé. Pouze titulní strana knihy je zpracována barevně, jinak ostatní ilustrace jsou již černobílé.

V roce 1988 tento příběh o dětech zprostředkoval Československý rozhlas.

1.7 Síska Kyselá

V roce 1989 byla vydána kniha Síska Kyselá.

Jeník se popáté podíval na školní fotografii. A poté dostal vztek I tady. I tady musí být vedle něho. Brýle jí sklouzly na špičku nosu. V ruce drží pero. Proč? Aby bylo vidět, že je vzorná? Že píše nejlíp ze třídy?

„Moc hezká fotka,“ ocenila obrázek maminka. „Vypadáš tam vesele. A Sylvina taky,“ dodala.

Sylvina? A vesele? Vyloučeno. Sylva je taková, jak se jmenuje. Kyselá. (Síska Kyselá, s. 5) Tak spisovatelka dokáže hned v úvodu nastínit čtenáři vztah Jeníka ke spolužačce. Stručně, jasně a přesto velmi výstižně umí v několika málo větách vyjádřit pocit hrdiny tak, aby mu čtenář dokázal porozumět.

Jeník Placka a Síska Kyselá jsou spolužáci. Síska je na rozdíl od Jeníka vzorná a poslušná dívka, proto ji dávají Jeníkovi neustále za vzor. Jejich maminky jsou kamarádky a myslí si, že se musí kamarádit i děti. On ji ale vůbec nemá rád.

Jenda má jedno velké přání. Moc by toužil mít zvířátko. Pejška mu rodiče dovolit nechťejí, tak přemýšlí, jaké jiné by se mu líbilo. Musí to být nějaké menší, které je pořád doma, málo jí.

Jednou přišel Jeník do školy a uviděl na lavici ležet brýle. Hned ho napadlo, čím by mohly být. Konečně Sísu zesměšní. Vezme brýle a nasadí je sově pálené, která sedí na zdi u kabinetu. Když se vrátí do třídy a Kyselá se na něj otočí, zděsí se. Ona má brýle. Po zazvonění vchází do třídy paní učitelka. Brýle byly její. Doma se na něj za to, co provedl, zlobí. Ale pro Jeníka to má i jednu lepší stránku. Nemluví s ním ani Kyselá. Za týden zjistil, že mu to její mlčení vadí. O Jeníka neprojevovala žádný zájem. *Jak se pomstít Kyselé? Jeník se zachumlal pod peřinu a uvažoval. Pomsta musí být hrozná. Aby Kyselá brečela. Aby Jeníka prosila: „Bav se se mnou!“* (Síska Kyselá, s. 34 - 35)

Přišel na báječný nápad. Nejvíce se spolužačce pomstí, když už nebude napomínán, ale chválen. Ani netušil, jaká to pro něj bude dřina. Kyselá to vůbec nepochopila. Trvalo celé dva měsíce, než začala být Síska nesvá z Jeníkovy proměny. Nešlo jí totiž nikdy o to, aby měla samé jedničky, ale o to, aby je neměl někdo jiný. A hlavně ne Jeník. Ten má z toho, že konečně Sísu něčím rozzlobil, radost.

Jeho úsilí si všimli i rodiče. Když viděli, jak se Jeník celou tu dobu snažil, rozhodli se mu za vysvědčení koupit vytoužené zvířátko. Spolužačka se také přišla

pochlubit. Za krásné vysvědčení dostala foťák. Když se zeptala Jendy, co dostal on, ukázal jí svou malou myšku. Kyselá celá zbledla, utíkala a křičela. Konečně se jí Jeník pomstil. Vůbec už se nechovala vzorně.

Při pravidelném úklidu krabíčky, kde myška bydlela, ji nechával volně pobíhat po bytě. Maminka otevřela dveře a myška utekla. Brzy se našla. Jeník uslyšel známý křik. Byla to Kyselá. Běžel se podívat a uviděl, jak Sísá drží v ruce jeho milované zvířátko. Protože mu spolužačka myšku zachránila, stali se se Sísou nakonec dobrými kamarády.

Jednoduchý příběh o dvou spolužácích je určen začínajícím čtenářům. Dovídáme se, že i drobné konflikty mezi dvěma lidmi, mohou nakonec nečekaně vyústit v dobré přátelství.

Kniha je psána er - formou. Text je rozdělen na krátké části pro lepší orientaci a snazší čtení.

Autorka volí spisovného jazyka, užívá jednoduchých a srozumitelných souvětí k jasnému pochopení textu. Pro začínající čtenáře je také podstatné, že celý text je psán většími písmenky.

O ilustraci knihy se zasloužil Adolf Born. Obrázky doprovází text také jednoduše a výstižně. Zabírají někdy i celé dvě strany knihy.

V roce 1998 byla u nás kniha vydána podruhé a přepracovaná do Breillova písma. Roku 1999 vyšla německy. V roce 1989 a 1995 byl tohoto příběhu o dětech pořízen zvukový záznam.

1.8 Už neposlouchám za dveřmi

Příběh Anny, vydaný roku 2001 jako upravené vydání knihy *Anna za dveřmi*, je dívčím románem, který znázorňuje nelehké dospívání šestnáctileté dívky.

Anička se přestěhovala s rodiči z města na venkov na chalupu, kam dříve jezdili jen v létě.

Její snem je hrát divadlo nebo si zahrát ve filmu. Navštívila v Praze řadu konkurzů, ale žádný nevyhrála. Stále jí není jasné proč.

Já si o sobě myslím, že hezká jsem. Taky lidi mi to říkají. Určitě mám hezký nohy a vlasy a oči. Vlasy mám k lopatkám a trošku si je zesvětluju, ale jen malinko. Snad bych mohla mít větší pus, a taky nos... ale vcelku jsem se sebou spokojená. Dokážu si sama ostříhat a natočit vlasy. Umím taky trochu šít a plést, dokonce jsem si udělala tašku z kůže... „ To jsou všechno blbosti,“ řekl táta, „ copak takhle se vybírá povolání?“

Takže se se mnou pro jistotu vůbec nebavili (prý tomu stejně nerozumím) a rozhodli, že půjdu na gymnázium. (Už neposlouchám za dveřmi, s. 10)

Aničku nechává spisovatelka velmi často promlouvat ke čtenáři hovorovým jazykem. (U Drijverové to není zcela běžné. U všech jejích ostatní knih převažuje jazyk spisovný.) Dosahuje tak autentičnosti příběhu. V první kapitole nám hlavní hrdinka popisuje dům, ve kterém mají nyní žít a i samu sebe. Jaká je, co ji baví a jak vypadá, jakou si představuje budoucnost. Zde se ale dostává do rozporu s rodiči, kteří ji chtějí směřovat podle svých představ.

Na vesnici se přestěhovali kvůli otci. Aby neudržovali byt i dům a ušetřili tím peníze. Hlavně si chtěl pořídit vlastní firmu a k tomu tam měl ideální podmínky.

Změny – teda takzvaná revoluce – byly fajn... Táta s mámou chodili manifestovat nebo koukali na televizi a hádali se, co bude. Nakonec mě taky vzali na Václavák (je to historická chvíle, řekl táta) a byla to paráda . Všude svíčky, plakáty, vlajky... (Už neposlouchám za dveřmi, s. 12 – 13) V těchto i v několika následujících větách projevila Drijverová skrze rodinu Anny své nadšení ze změny režimu.

Anička je typická dospívající dívka, která se zabývá módou, prvními láskami a škola ji vůbec nezajímá a nebaví. Ale jen do doby než zaklepe na dveře sborovny a ve dveřích se objeví její třídní učitel Aleš Jánský, profesor matematiky. Najednou jí

nevadilo, že tady nemá kamarádku, v jaké lavici sedí, hlavně, že tam byl on. Anna se do profesora zamilovala.

O přestávce začíná poznávat své spolužáky. *Ta Hanka Pospíšilová se zdá docela dobrá. Je hodně dlouhá, vlasy má nakrátko a vůbec se nemaluje.* (Už neposlouchám za dveřmi, s. 23) Opět se objevuje pro Drijverovou typický podrobný popis.

Pro tatínka vytvořila plakáty a vyvěsili je po okolních vesnicích. Uběhlo ale téměř čtrnáct dní a nikdo služeb nevyužil. Maminku začala přepadat beznadějí. Má strach z toho, co bude dál. Z čeho budou živi.

V desáté kapitole se nám Anička svěruje se svým tajemstvím. Jako v každé rodině, tak i u nich, se o určitých věcech před dětmi nemluví. Proto už ve čtyřech letech začala rodiče poslouchat za dveřmi a dělá to dodnes.

K Vánocům tatínek pořídil krávu. Anna, která znala z panelákového bytu jen zvířata plyšová, byla zděšená. A ještě ke všemu hned druhý den musela krávu podojit a nakrmit. *Zvládla jsem to. Zvládla jsem něco, o čem jsem dříve neměla ani potuchy. A mám živý zvíře!* (Už neposlouchám za dveřmi, s. 48) Anička byla šťastná, že něco dokázala. Dokázala, že už není malá a že může zastat i důležité věci, jako je starat se o živé zvíře a tím být zodpovědná. Kvůli krávě dokonce i vstává dřív, aby všechno stihla.

Stále více a více se na jejich rodinných vztazích začíná projevovat otcův neúspěch v podnikání. Docházejí jim peníze. Maminka a tatínek se strašně změnili. Celou rodinu teď čekají těžké časy. Ani z Alešem se vztah nijak nevyvíjí.

Po čase to vypadalo, že se schyluje na lepší časy. Tatínek dostal zakázku a Anička spatřila moc sympatického kluka. Maminka zjistila, že se jmenuje Honza, chodí na zemědělskou školu, že bude letos maturovat a že se chová velmi slušně. Protože byla Anička nemocná, začal se u nich starat o krávu a kuřata. Ale právě s Aničkou si moc nepovídá. Pořád jen mlčí. Nakonec mezi nimi jiskra přeskočila a zamilovali se do sebe.

Tatínek s maminkou se zase začali hádat. Maminka se rozhodla odjet. Anna tedy musela zastat místo maminky v domácnosti. Bylo toho na ni opravdu moc. Ve škole musela dohánět to, co zameškala a ještě vaření, uklízení... A ještě se tatínek zranil. Uřízl si prsty, když opracovával dřevo. Maminka se po zprávě, co se stalo, zhroutila. Anna najednou zůstala úplně sama. Musela se k situaci postavit čelem a o vše se postarat sama. Musí se chovat jako dospělá. Zvládnout sebe, domácnost, zvířata. Je to pro ní opravdová zkouška dospělosti.

Už nemusí poslouchat za dveřmi jako malé dítě.

Příběh o tom, jak rychle se z dítěte stane dospělá samostatná slečna je vyprávěn v ich – formě a je dělen na kapitoly. Sama Anička vypráví o starostech, které její rodinu potkaly a jak se s nimi musela vyrovnat.

1.9 Domov pro Marťany

Příběh desetileté Michaly a jejího postiženého bratra vychází Martině Drijverové v roce 1998.

Michala se spolu se svým bratrem Martinem a rodiči stěhuje ze sídliště na venkov do domu se zahradou. Nejvíc jí trápí, že už neuvidí své kamarády, svou učitelku a okolo sebe bude mít samé cizí lidi. Přemýšlela, jaké bude mít spolužáky.

Maminka nechodila do práce, protože se starala o Martina. *Můj bratr totiž není jako jiné děti. Někdy mě to strašně mrzí. Já jsem se na něj tak těšila... Mamince řekli, že má chlapečka s Downovou chorobou... Mohla chlapečka nechat v nějakém ústavu, tam by se o něj starali a maminka by mohla chodit na návštěvu. Ale ona to neudělala.* (Domov pro Marťany, s. 22 – 23) O postižení Martina se dovídáme až ve třetí kapitole. Autorka začíná Martinův handicap čtenáři sdělovat velmi pomalu a citelně s ohledem na jeho věk pro lepší pochopení.

Michala nechápe, co sama nemoc znamená, tak se jí to maminka snaží vysvětlit a přiblížit. „*Jiný,*“ řekl tatínek. „*Nebude toho tolik umět jako ty, bude hůř mluvit a taky moc neporoste. Některým věcem nebude rozumět.*“ *To všechno mi nepřípadalo nijak hrozné.* „*Bude... jako z jiné planety,*“ řekla maminka. *Tehdy jsem ještě o vesmíru moc nevěděla, a tak mi tatínek ukázal ve velkém atlasu Slunce, Zemi, Saturn, Neptun.* „*A tady je Mars,*“ řekla maminka. „*Vypadá to, že by tam mohl být podobný život jako na Zemi. Ale lidé, nebo spíš obyvatelé, by byli jiní než my...*“ (Domov pro Marťany, s. 24) Tím se dozvídáme, proč dostala kniha název Domov pro Marťany. Protože byl bratr jiný, mohl být klidně Marťan. Rodiče tak dokázali malému nerozumnému dítěti s nadsázkou přiblížit odlišnost postiženého Downovým syndromem od zdravého dítěte.

Přišla jsem na to, že se na Martina docela těším. Ono je tu bez něj přece jen trochu prázdné. (Domov pro Marťany, s. 37) I přesto, že je Martin jiný, nezavírá pusu, vystrkuje jazyk, pořád je to její bratr a ona ho má moc ráda.

Konečně našla kamarádku. Ona byla ale jiná než Michala. Má krásný pokoj, magnetofon, křečka, želvu a morče. Kvůli Martinovi Michala žádné zvíře mít nemůže. Chodily pořád spolu a pomlouvaly ostatní holky. Když dostala ve škole pětku, Lucka se s ní přestala bavit.

Michala si představuje, že by chtěla být doktorkou, dělat výzkumy a najít pro Martina nějaký lék, díky kterému by se stal obyčejným klukem. Vadí jí, že je proto,

jaký Martin je, lidé litují a pokřikují po nich. On vypadá i se chová jinak než ostatní děti. *Už to, jak chodí. Hlavu má nakloněnou dopředu, jako by ji nemohl unést. Klátí se, předklání se, břicho má kulaté, vystrčené. Nejhorší je jazyk.* (Domov pro Mart'any, s. 53) Autorka nám prostřednictvím Michaly přiblíží vzhled i chování dítěte s Downovým syndromem.

Na návštěvu do jejich nového domu přijela babička a dala Michale nový svetr. Ta si ho hned druhý den vzala do školy, protože věděla, že se bude líbit Lucii. Opravdu si ho hned všimla. Michala jí slíbila, že jí svetr klidně půjčí. A v ten okamžik byla pro Lucii zase bezvadnou holkou. Michala měla hroznou radost, i když jí získala jen díky svetr. Netrvalo dlouho a sama Michala přišla na to, jaké to opravdu s kamarádstvím s Lucií je. Měla hlídat Martina a šla s ním na hřiště. Točila ho na kolotoči, lezli na žebřík a najednou slyšela, jak na ně někdo pokřikuje. „ *Hele... hele... Koukejte!*“ *Otočila jsem se – a byly to děti z naší třídy. Jenom některé, ty, co chodí na němčinu. Asi skončily dřív. Hubert, Komínková, Hamák, Vedral, Curych... a Lucka. Stáli tam a koukaly na Martina.* (Domov pro Mart'any, s. 84)

„ *Nemocnej, jo?*“ *vykřikla Lucka. „ Tomu ty říkáš nemocnej? Je to idiot! A pak křičela dál: „ Mezi náma je konec, rozumíš, konec, s takovou holkou kamarádit nebudu!*“ (Domov pro Mart'any, s. 86) Brečela a přemýšlela, proč je Lucie taková. Jí by to nevadilo, kdyby měla ona takového bratra. Autorka zde ukázala, že přátelství, které bylo mezi spolužačkami, nebylo opravdové. A jak může neinformovanost okolí o postižení Downovým syndromem ublížit.

Nakonec najde i opravdového kamaráda. Stane se jím Honza, se kterým si povídají, vyměňují známky a hlavně mu nevadí Martin.

Příběh Michaly je vyprávěn ich – formou a je rozčleněn do dvaceti pěti kapitol.

Velmi zdařilého přiblížení Downova syndromu Drijverová nedosáhla jen díky svému osobitému vyprávění. Podařilo se jí to i díky osobní zkušenosti, kterou získala navštěvováním rodin, ústavů a lékařů. Proto Domov pro Mart'any působí na čtenáře velmi citlivě a autenticky.

Tento neskutečně poutavý a velmi zdařilý příběh o pocitech dítěte, které řeší problémy s postižením sourozence by měl stát za přečtení i dospělým.

2 Martina Drijverová a pohádková tvorba

2.1 Úvod do pohádkové tvorby

Dalším významným okruhem tvorby Martina Drijverové jsou pohádkové texty. Autorka se hojně věnuje převyprávění méně známých pohádek z celého světa v knihách jako jsou Vánoční pohádky z celého světa (1995), Pohádky o vodě (1998), Princové a princezny (1999), Pohádky o strašidlech (2000), Pohádky z celého světa -o chytrácích (2001), Skleněný les (2002), Pohádky z hor (2003). Převyprávěla i evropské pohádky, které uvedla v knihách Posílám ti pohádku (2006), Kouzelná písťalka (2007), Moje pohádky (2007), Kouzelná zvířátka (2008), Příběhy z hradů a zámků (2008) a pohádky české a moravské v knize Národní pohádky pro malé děti (2003).

Do knihy Vánoční pohádky z celého světa vybrala spisovatelka dvanáct vánočních příběhů z Norska, Švédska, Řecka... a převyprávěla je do podoby blízké dětem. V Pohádkách o strašidlech se soustředila pouze na ty pohádky, kde hlavního hrdinu představuje strašidelná bytost. U této publikace stojí za povšimnutí i výrazné, pestré a detailně propracované ilustrace Pavla Žiláka, které děti jistě zaujmou a i já je považuji za jedny z nejzdařilejších. Pohádky z hor skrývají podivuhodné a tajuplné bytosti, které žijí v horách. Moje pohádky obsahují dvanáct převyprávěných lidových pohádek tak známých spisovatelů jako jsou Němcová, Erben, Grimmové atd. V knize Posílám ti pohádku přinese malému Petříkovi každý den poštovní holub dopis. V každém z nich je pohádka z různých zemí Evropy. Maminka mu každý večer pohádku předčítá. Kouzelná písťalka obsahuje dvanáct krásných pohádek o zvířátkách. Zpracování knih Kouzelná písťalka, Posílám ti pohádku a Kouzelná zvířátka je Drijverovou označeno jako „ taková práce naruby“. Pro jejich tvorbu byla podnětem žádost syna Heleny Zmatlíkové, zda by zhotovila knihy na základě obrázků z pozůstalosti právě Heleny Zmatlíkové. Ke každému danému ztvárnění spisovatelka vybrala a převyprávěla jednu světovou pohádku. V současné době tak pracuje na uspořádání a vydání další takové pohádkové knihy, tvořené stejným způsobem, a to Zakletá zvířátka. Bude se jednat o převyprávěné světové pohádky k obrázkům H. Zmatlíkové a jistě ani zde Drijverová neopomene své nadání k osobitosti a kráse vyprávění.

Svou pohádkovou tvorbu dále obohatila o pohádkové příběhy, které byly přeloženy také francouzsky, holandsky a polsky, Kočka Moura a její přátelé (1997), Pes Jíra a jeho přátelé (1997), Veverka Bára a její přátelé (1998), Medvěd Péťa a jeho přátelé (1999), kde vždy hlavní postavou je zvíře, které je sice pohádkové, ale žije v obyčejném prostředí. Čtenář skrze kočku, psa, veverku nebo medvěda zažívá neuvěřitelná dobrodružství a zároveň se obohacuje zábavnou formou o nové poznatky a seznamuje se s tolerancí, přátelstvím, zodpovědností. Kočka Moura představuje dětem život ve městě, Pes Jíra žije ve velkém statku za malou vesničkou a během roku tu prožívá neuvěřitelná dobrodružství. Stále něco vymýšlí a stále něco hledá. Není všeznalý, tak se nechává rád poučovat. Má mnoho přátel mezi zvířátky v lese, na louce i na statku. Setkává se s nešťastnou liškou, s opuštěným králíkem atd. Dokáže pomoci osiřelé včele, krávičce, najde si cestu k bázlivým krůtám. Kniha je dělena na kapitoly. Každá kapitola odpovídá jednomu dobrodružství a jednomu měsíci v roce. Jednoduše a výstižně se zde čtenář dovídá i charakteristiku měsíce. Jaké je počasí, kdy se sklízí ovoce atd. Veverka Bára žije v obyčejném lese. Základním postupem těchto pohádkových příběhů určeným čtenářům mladšího školního věku je antropomorfizace. Skutečná realita přechází do světa fantazie pomocí personifikace. Zvířata mluví, učí se, čtou... Kočka Moura a její přátelé a Pes Jíra a jeho přátelé byly vydány i v Braillové písmu. Všechny čtyři pohádky o pohádkových zvířatech jsou zaznamenány na audiokazetách a CD.

Moura a Matylida (1982), Pan Uplakán a bodlák (1986), Dědeček vypráví pohádky (1997), Tamarín a pomeranč (2006). I tyto knihy jsou samotnou Martinou Drijverovou označeny jako pohádkové.

Jako autorskou pohádku lze pojmenovat knihu Robinové (1995). V líčení pospolitosti malých skřítků robinů buduje didakticky nenásilný a přitom zábavný obraz malého společenství. Více S. Urbanová: „U Drijverové se do středu zájmu dostává družná komunita (parta) tvorečků, z nichž známe Filipa, Roberta a Karolínu, kteří stále něco podnikají. Sledujeme je v proměnách počasí, od dětských her, přes společnou práci, až po svatbu. Vyprávění je založeno na dialektice malého a velkého, která se překrývá s dynamikou života a s životním elánem podobným dětem, s touhou stát se velkým ve významu silný, statečný, užitečný. Před čtenářem se předestře dům ve významu domov plný bezpečí. Robinové se rádi vyhřívají na sluníčku jako známá zvířátka. Pocit blaženosti je vyvolán ohříváním, hlazením, tulením, kolébáním, je prohlubován hebkostí a měkkostí. Přílišná zima, déšť, vlhkost nebo naopak přílišné

vedro vadí, protože vztahově nevyvolávají žádoucí pocit harmonie. To nevyklučuje, že se postavičky nepotkávají s nástrahami a překážkami, s neznámým tvorem, neprožívají obavu ze strašidelných míst. Fiktivní svět je však ve vyprávění zcela soběstačný, nepřesahuje do reálného života, i když vnímání odpovídá lidské, zvláště dětské zkušenosti.“ (Urbanová, 2004, s. 75). Tato autorská pohádka byla přepracována do Braillova písma.

Za povšimnutí dále stojí scénář, který Martina Drijverová napsala na motivy pohádek Boženy Němcové. Jedná se o dvě méně známé pohádky, O Pánubohu a Chudí lidé. Díky spojení výborné předlohy od scenáristky a spisovatelky Drijverové, s profesionální režisérkou Vlastou Janečkovou, kameramanem Milanem Dostálem vznikl krásný láskyplný pohádkový příběh Poutníci (1995). Další scénář, tentokrát pro Večerníček České televize, připravila scenáristka Martina Drijverová na motivy knihy Podivuhodné putování Nilse Holgerssona Švédskem od Selmy Lagerlöffové, která je velmi oblíbenou autorkou i pro samotnou Drijverovou. Tato kniha se stala velmi vyhledávanou a oblíbenou dětmi na celém světě. Příběhy Nilse jsou plné dramatických okamžiků a nečekaných setkání. Děti tak mohou usednout k televizním obrazovkám, aby se seznámily s příběhem, ve kterém se malý chlapec učí rozumět přírodě, zvířatům, lidem i sám sobě.

Do budoucna se můžeme těšit na původní pohádky o zlobivých holčičkách, na kterých Martina Drijverová stále ještě pracuje. I přesto, že není toto dílo ještě dokončeno a ještě nebylo zpřístupněno veřejnosti, my již díky spisovatelce můžeme nahlédnout do ukázky jedné z pohádek z této připravované publikace.

2. 2 Holčička a šála

Byla jedna holčička a ta si uměla pěkně vymýšlet, třeba že potkala trpaslíka nebo princeznu a podobně. Uměla si ale vymýšlet i nepěkně – to když se jí nechtělo něco udělat. Požádali ji, aby došla na zahrádku pro mrkev a ona řekla: „ Nemohu tam jít. Pod stromem stojí veliký pes a mohl by mě kousnout.“

To nebyla pravda, ale rodiče holčičce uvěřili a pro mrkev šla maminka. Psa neviděla, ale řekla si, že nejspíš utekl. Holčička zjistila, že takové vymýšlení je velmi pohodlné. Když ji požádali, aby přinesla ze spíže mléko, řekla: „ Nemohu tam jít. Ve spíži sedí kočka a mohla by mě kousnout.“

To zase nebyla pravda, ale rodiče holčičce uvěřili a pro mléko došel tatínek. Kočku neviděl, ale řekl si, že nejspíš utekla. Takhle to budu dělat stále, rozhodla se holčička. Když měla donést sýr, tvrdila, že u něj sedí myš (a mohla by ji kousnout), při sbírání jahod by ji kousla zmije, při zametání pavouk...

Příbuzným pak maminka vyprávěla: „ Je to zvláštní, ta naše malá se pořád bojí, že ji něco kousne. Je tak citlivá!“

A holčička nemusela dělat vůbec nic, celé dny jen lenošila. Kdykoli měla něco přinést, odnést nebo zařídit, stačilo říci, že se bojí. „ Určitě by mě něco kouslo!“ říkala. A rodiče krčili rameny: „ Nemůžeme ji nutit, když má takový strach.“

Tak se holčička jen povalovala, ale časem se začala nudit. A jak se nudila, začala být protivná. Byla tak nepříjemná a kyselá, že si s ní nakonec nikdo nechtěl hrát ani povídat. Jen rodiče s ní ještě hovořili, ale už je to také přestávalo bavit.

Pak přišel den, kdy holčička slavila narozeniny. Tatínek s maminkou jí pro tu chvíli odpustili a tak dostala dort a mnoho dárků a mezi nimi také šálu ze silné vlny. Bylo to v zimě a rodiče počítali s tím, že si holčička pěkně omotá krk, když půjde ven, aby nenastydla.

Jenže ona, sotva vzala šálu do ruky, vykřikla: „ Ta šála je ale drsná... ta šála kouše!“ A teď už toho měli rodiče právě tak dost. Šálu kupovali s nadšením a doufali, že holčičce udělá radost. A ona zase začíná s tím kousáním! „ Kouše - nekouše,“ řekl tatínek přísně, „ okamžitě si ji omotáš kolem krku!“

A protože to bylo poprvé, co na holčičku křikl, velmi se polekala a poslechla. Uvázala si šálu kolem krku. Jenže tentokrát holčička nelhala - šála byla z drsné vlny

a skutečně kousala. A kousala a kousala... a než se rodiče nadáli, šála tu holčičku docela snědla.

Cože – a to je konec pohádky?

Ale ne. Ona ta holčička byla tak kyselá, že té šále vůbec nechutnala, proto ji šála zas vyplivla. Bylo to ale poučení! Od té doby si holčička vymýšlela už jen pěkně: třeba že potkala velblouda, medvěda a podobně. Také rodičům pomáhala.

A co ta šála?

No... tu dali do skříňě, na takové tajné místo. Protože člověk nikdy neví – třeba by se ještě někdy mohla hodit...

Pohádka Holčička a šála je součástí nové připravované knihy Martiny Drijverové. Jak sama ukázka napovídá, bude se zde jednat o vyprávění o malých děvčatech, pro které je charakteristickou vlastností zlobení.

Jednoduché příběhy v sobě skrývají poučení pro ty, kteří se mohou s hrdiny příběhu identifikovat a díky spisovatelce tak mohou zjistit, co je může potkat, když budou si například vymýšlet, jako to dělá holčička v ukázce.

Tato ukázka dodržuje zásady pohádky využitím vymyšleného kouzelného předmětu, zde šály, ale na druhé straně se jedná o reálnou situaci. Která se opírá o zcela běžnou vlastnost malého dítěte, jako je vymýšlení si. Nakonec všechno dopadne dobře, jak to má v klasické pohádce být.

2.3 Národní pohádky pro malé děti

Z bohatého seznamu českých a moravských pohádek vybrala pro zpracování této knihy Martina Drijverová ty, které nejsou veřejnosti příliš známé. Pohádky Čertův mlýn, Deset jednou ranou, Dobrý obchod, O zlé koze, líná dívka, O třech myslivcích, Panská řeč, Princezna a ježek a Zakletý zámek se autorce podařilo převyprávět svým osobitým jazykem, který je dobře pochopitelný a dobře čitelný všem mladším čtenářům.

Na konci každé z pohádek je uvedeno, zda se jedná o pohádku českou či moravskou.

Princezna a ježek

V jedné vesnici žili muž a žena a neměli žádné děti. Velice je to trápilo, až si žena jednou povzdychla: „ Kdyby nám tak někdo řekl: tatínku a maminko! Třeba i nějaké zvíře, třeba ježek...“ A v tu chvíli se za pecí ozvalo zašustění a tenký hlásek zavolal: „ Maminko!“

A už leze zpod pece, už je tady! (Národní pohádky pro malé děti, s. 25)

Sedlák byl nejprve v rozpacích, ale nakonec se rozhodl, že ježka přijme. Jediné, co jejich nový potomek žádal bylo, aby ho měli rádi a on jim za to bude pomáhat. Opravdu. Sedlákovi pomáhal se stádem ovcí a s hospodyní si krásně povídal.

Po roce jel okolo kníže pán a zabloudil. Potkal ježka a ten mu přislíbil pomoc. Kníže mu na oplátku musel věnovat prsten a slib, že od něj dostane nevěstu. Hned druhý den poprosil ježek sedláka, aby mu osedlal kohouta, protože si pojede pro nevěstu.

Když přijel na zámek, tři knížecí dcery se daly při pohledu na svého nastávajícího ženicha do smíchu. Třetí z nich se nakonec obětovala, aby zachránila otce a milého ježka si vzala za muže. Ten ji požádal, aby ho pohladila po hlavě a najednou se z něj stal krásný princ. Dívka ho vysvobodila ze zakletí.

To bylo překvapení pro knížete i nevěstiny sestry – teď by byly o ježka stály... Princ si odvezl ženu i sedláka se selkou na svůj zámek. A tam... no, co myslíte? Žili šťastně až do smrti! (Národní pohádky pro malé děti, s. 28)

I přesto, že se v knize Národní pohádky pro malé děti jedná o výběr pohádek, které jsou převyprávěné, splňují veškeré náležitosti, které si žánr pohádek žádá.

Již úvodní věta *V jedné vesnici žili muž a žena...* a věta závěrečná *Žili šťastně až do smrti!* je pro tento útvar zcela typická. Výrazy *V jednom kraji, Jeden chudý krejčík, Žil jednou jeden chalupník...* nalezneme na počátku každé uvedené pohádky. V ukázce dále objevíme magickou trojku v počtu dcer knížete, antropomorfizovanou postavu ježka a jeho kouzelný příchod do rodiny sedláka.

Knih je psána jazykem a stylem, který je dětem blízký. Příjemnému zážitku z četby této knihy napomáhá mladším čtenářům velikost písma, která je zde o něco větší a umožňuje tedy snazší čtení. Zanedbatelné nejsou ani ilustrace Dagmar Ježkové. Jsou velmi pestré, veselé a hravé a zcela jistě děti zaujmou.

2. 4 Tamarín a pomeranč

Tato pohádková kniha vyšla roku 2006. Malý čtenář zde pomocí opičky prožívá dobrodružství v zoologické zahradě. Kromě známých zvířat žijících v ZOO zde čtenář potká i zvířata nová, zcela neznámá. Potká psa hyenovitého, medvěda brýlového a hlavně Tamarína.

Tamarín je malá opička a právě ona děti provede jedním rokem života zvířat v ZOO.

Tenhle pomeranč má dvanáct dílků, uvažoval Tamarín. Právě tolik měsíců pobývám v zoologické zahradě. A v každém měsíci se něco zvláštního přihodilo! Tak ta malá drápkatá opička začala vzpomínat... Tímto textem uvádí spisovatelka děti do dobrodružství. Objasňuje zde název knihy.

Tamarín každý měsíc sní jeden z dvanácti dílků pomeranče. S každým snědeným dílkem přijde i nový zážitek. Kniha tedy obsahuje dvanáct kapitol nesoucích název podle pořadí dílku a jména zvířete, se kterým se seznámíme. Např. První dílek pomeranče čili Tamarín a Gibon, Druhý dílek pomeranče čili Tamarín a Kakadu.

Druhý dílek pomeranče čili Tamarín a Kakadu

„ Už jich mám opravdu dost!“ ulevila si paní Tamarínová a zlostně se vrhla za veliký list. „ Zase se šklebí. Že je to baví...“

Řeč byla samozřejmě o lidech. Bylo to zvláštní, tak velcí a napohled důstojní tvorové se v pavilonu opic chovali jak hlupáci. Ukazovali na opičky neslušně prstem, dělali na ně obličej a vyplazovali jazyky. Někteří dokonce před výběhy poskakovali, křičeli a vyplazovali jazyky. (Tamarín a pomeranč, s. 12) Dětem takto spisovatelka kromě vyprávění přinesla i poučení, jak bychom se měli v zoologické zahradě chovat. Podařilo se jí to velmi nenápadně a nenásilně. To, co by se v ZOO nemělo a jak bychom se měli chovat ke zvířatům v kleci, vložila Drijverová přímo do úst samotnému zvířeti. Takové poučení přijme dítě daleko lépe než poučování od dospělého člověka.

Kromě toho, že chce autorka dětem předat zásady správného chování v ZOO, snaží se je zbavit strachu z obávaných zvířat a snaží se jim všechny živé tvory představit tak, aby je čtenáři dokázali pochopit.

3 Martina Drijverová a literatura naučná, dějiny, pověsti a literární fantastika

3.1 Úvod do literatury naučné, dějin, pověstí a literární fantastiky

První naučnou knihu vydala Martina Drijverová v roce 1991 s názvem *Zvědavé sluníčko*, která je určena předškolním čtenářům. *Žluté sluníčko* provází děti světem vesmíru, podmořským světem, přírodou u nás, v Evropě i jiných světadílech. Autorka v úvodu knihy nejprve navádí, jak si sluníčko nakreslit. Sluníčko je zvědavé, nic neví, nic nezná. Proto se musí dozvědět o světě kolem nás. Nad textem zde převažují hravé, barevné ilustrace. Text je pouhým doplněním toho, co dítě na obrázku vidí. V roce 1993 získala spisovatelka cenu Nejkrásnější kniha roku 1993 v kategorii Dětská literatura s knihou *Máme doma zvířata*, kde se pokouší dětem mladšího školního věku nastínit chov zvířat jako jsou rybičky, želvy, psi, kočky. Nejprve jim napovídá, jak přesvědčit rodiče, aby ke koupi svolili a poté se zaměřuje přímo na chov určitého druhu, jak se o něj starat, jak by mělo bydlet, čím ho krmit. Nalezneme zde ilustrace a popis jednotlivých zvířat i s latinskými názvy. Roku 2006 věnuje předškolákům další publikaci *Příroda pro nejmenší*. S její pomocí, prostřednictvím zajímavých textů a názorných ilustrací, umožňuje poznávání přírody.

Neméně významnými publikacemi spisovatelky Drijverové jsou i její knihy zpřístupňující dětem historické události a pověsti.

V dějepisných textech se autorka obrací k českým dějinám. Zpřístupňuje historické události a pověsti dětem mladšího školního věku. V dílech *České dějiny očima psa aneb Co bylo, to bylo* (2004), kde zobrazuje historické události od Praotce Čecha po patnácté století a *České dějiny očima psa aneb Co bylo to bylo 2* (2006) interpretuje nejdůležitější události jazykem i stylem blízkým mladým čtenářům. Použila zde atypického vypravěče - Psa, který humorně představuje naši historii od příchodu Slovanů až po vznik Československé republiky. Čtyrnohý průvodce i komentátor je vždy středem děje. Kdo jiný by měl děti uvést do tajů naší historie, než jejich nejlepší přítel. Vsadila zde na nadsázku a humor. Jejím cílem je probudit zájem mladších čtenářů o minulost našeho národa a vlasti.

Jednoduše a hravě interpretuje Drijverová známé pověsti v knihách České pověsti pro malé děti (2002) a České pověsti pro malé děti 2 (2004). Autorka vybrala ty nejznámější a nejpůvabnější pověsti, které v neotřelých souvislostech zpřístupňuje čtenářům mladšího školního věku. Představuje zde Praotce Čecha, Silného Bivoje, Karlův most, Krále Karla IV, a další. Předává je jazykem čtivým, dobře srozumitelným a využívá svého poutavého vypravěčského umění. Velmi veselými a výstižnými ilustracemi doplnila tyto dvě knihy Dagmar Ježková, které děti zaujmou na první pohled.

Kategorii fantasy zastupuje Martina Drijverová knihami Rytířovo kopí (2005) a Příšerné bytosti žijící ve vodě (2006). V knize Rytířovo kopí autorka starším dětem vypráví, jak svět ovládlo zlo. Zlo představují vlkodlaci, upíři a hlavně příšera, kterou nelze pojmenovat, jinak by nikdy nebyla poražena. Jeden ze zbývajících lidí na zemi, šestnáctiletý Orin ze Zaredu, se ale může Zlu postavit. Musí se nejprve pokusit získat kopí rytíře, které je společníkem zlého draka. V druhé z výše uvedených knih se dočteme, jaké všemožné bytosti můžeme potkat při mořském dně. Ať už to je mořský muž, hrbatý mořský had, mnohoočka či pětihlavec, tak díky spisovatelce se po přečtení této knihy budeme schopni těmto tvorům ubránit. Budeme vědět, jak vypadají, jak žijí, jak mohou lidem uškodit a jak si před nimi zachránit život.

3. 2 Máme doma zvířata

V této knize Máme doma zvířata se Martina Drijverová snažila podat mladším čtenářům (od osmi let) návod, jak chovat zvířata v domácnosti. Věnuje ji všem dětem a hlavně Martině, která zaplavila jejich dům zvířaty.

V prvních kapitolách čtenáři napovídá, jak se má zachovat, aby vytoužené zvíře získal. Největší překážkou v pořízení domácího miláčka bývají rodiče. Velmi vtípně směřuje děti k návodu, který by měl rodiče přesvědčit, proč právě oni by měli doma chovat pavouka, želvu, psa či jiná zvířata.

Jak získat malá zvířata

Malá zvířata – to pochopitelně není žádný odborný název. Ale víme, o čem je řeč: jsou to obyvatelé menších a větších klecí.

Zde je situace zvláštní. Na jedné straně jsou tyto tvorové vesměs pohlední, obdaření měkkou kožešinou a jiskrnýma očkama, dovedou se roztomile chovat – ale na druhé straně zaplují svá obydlí nepřehlédnutelným trusem.

K získání těchto miláčků je nutno vše pečlivě předem připravit. Nejlépe se osvědčila metoda překvapení. Zničeho nic se začnete šíleně učit a domů nosíte samé jedničky. (Neříkejte mi, že toho nejste schopni, když vám jde o živé zvíře)...

Vděční rodiče, kterým jste udělali radost, chtějí potěšit i vás. A zeptají se vás, co byste chtěli za vysvědčení... (Máme doma zvířata, s 13)

Poté se spisovatelka zaměřuje již na chov konkrétního druhu. Jak se má o zvíře starat, jak ho ubytovat, co potřebuje k životu. *Především: želvy se chovají v akvateráriích! To znamená, že v nádrži je voda, ale také kus souše, na který může želva vylézt...* (Máme doma zvířata, s. 41)

Velmi jednoduše upravený popis živočicha a jeho potřeb doplňuje vždy i odborným latinským názvem. *Želva nádherná (Chrysemys skripta elegans)*

U každému konkrétnímu druhu nalezneme velmi zdařilé ilustrace Jiřiny Lockerové.

Knihy je rozdělena na dva oddíly a každý oddíl dále na samostatné kapitoly. Nakonec je přidáno také pár slov pro rodiče.

Opět se zde autorce podařilo respektovat věk čtenáře a dokázala zde jednoduše dětem věnovat poučení o chovu zvířat v domácnosti a jejich popis tak, aby všemu dokázaly dobře porozumět.

3.3 České dějiny očima psa aneb Co bylo to bylo 2

Vydáním této knihy v roce 2006 se snaží spisovatelka Martina Drijverová přiblížit dětem mladšího školního věku pomocí smyšlené postavy historii naší země, jak tomu bylo i v díle předešlém České dějiny očima psa aneb Co bylo to bylo. Tentokrát se soustředí na dějiny od doby husitské až po vznik Československa.

Drijverová vybrala jako vypravěče a průvodce psa, protože je nejlepším přítelem člověka a lidé mu důvěřují.

Knihy je rozdělena do dvaceti kapitol. Každá z nich představuje samostatnou událost, jak napovídají samy tituly jako Pes a husité, Pes, Jan Žižka a Prokop Holý, Pes a Dalibor z Kožojed, Pes a Jagelonci...

Pes a golem

V době, kdy Rudolf II. ještě vládl, zažil pes úžasnou věc. Zahlédl totiž golema! To bylo tak: v Praze kromě Starého a Nového Města bylo i město židovské. Židé žili jinak než křesťané, místo do kostela chodili do synagogy a taky vařili jiná jídla. Jedno z nich (zvané šoulet) nádherně vonělo česnekem a husím sádlem – a tehdy Pes obíhal židovské domky s vyplazeným jazykem. (České dějiny očima psa aneb Co bylo to bylo 2, s. 51)

Drijverové se podařilo nastínit české dějiny dětem velmi poutavým způsobem. Tím, že použila Psa, který vidí některé události zajímavější než jiné a některé hodnotí jinak než člověk, nezahluje čtenáře pouze strohými fakty, ale snaží se důležité události úsměvně odlehčit.

Rudolf si Židů vážil. Zejména rabína Jehuda Löw ben Becalela. Byl učený a vládl kouzelnou mocí. *Rudolfa, jak víme, všechny magické věci zajímaly.* (České dějiny očima psa aneb Co bylo to bylo 2, s. 51) Autorka se snaží upozornit a zopakovat již předtím zmíněnou skutečnost pro lepší zapamatování.

Rudolf chtěl po rabínovi vidět postavy z bible – Abraháma, Izáka... Rabín si vyžádal samostatnou místnost a císaře tam pozval. *Pes, zvědavý na ty zázraky, se vplížil za ním.* (České dějiny očima psa aneb Co bylo to bylo 2, s. 52) V celé knize Drijverová použila Psa jako přímého účastníka události a tím zvýšila jeho důvěryhodnost jako vypravěče.

Císař se nesměl smát. Neovládl se a v tu chvíli začal padat strop. Rabín svou kouzelnou mocí neštěstí zabránil.

Rabín dál a dál vymýšlel nové a nové věci. Věci měly lidem přinášet užitek. Někdy mu to ale nevyšlo. Typickým příkladem byl Golem. Golem uhnětený z jílu dostal lidskou podobu a po vložení šému do jeho úst ožil. Měl pomáhat a poslouchat toho, kdo jej oživil. Věnoval ho své manželce. Ta mu jednou nařídila, aby došel pro jablka na trh a Golem jí přinesl celý stánek i s bábou. Na obrovského pomocníka se časem zapomnělo. Síla se v něj nashromáždila a zdivočel. Vyrazil do ulic, bořil domy a vytrhával stromy. Lidé rabína prosili, aby ho uspal. Umístil ho tedy do Staronové synagogy, kde se po čase rozpadl na prach.

Co pes asi neviděl

O Golemovi se samozřejmě jen vypráví – ale hrob rabína Löwa najdete na starém židovském hřbitově v Praze. (České dějiny očima psa aneb Co bylo to bylo 2, s. 54) Kapitulu spisovatelka na závěr doplňuje i fakty, které se Psovi nezdáli podstatné, ale jsou pro danou událost v očích člověka důležité.

Kniha je psána er – formou. Spisovatelka užívá převážně spisovného jazyka. V celé knize nenajdeme jedinou přímou řeč.

I přesto, že je text zpracován poměrně jednoduše, není zde užito složitých souvětí ani cizích slov, je tato kniha vhodná spíše pro pokročilejší čtenáře.

Velmi poutavý pestrý přebal knihy, který ilustroval Petr Urban, slibuje veselé ilustrace i jako průvodce v textu. Po otevření nás čekají pouze malá a černobílá doplnění.

3.4 Rytířovo kopí

Drijverové hlavní hrdina Orin ze Zaredu hledá cestu k vysvobození země od zla. Cesta však vůbec není snadná. Musí se nejprve naučit toleranci a zodpovědnosti, musí najít vlastní duši a potom se stane vítězem.

Život obyvatel Zeredu byl před dvaceti lety zcela jiný. Volně se pohybovali a obdělávali pole. Páchali nemálo hříchů, proto přišlo TO. *TO panuje v kraji. Nad námi, obyvateli hradu, dosud moc nemá, neboť naše hradby jsou vysoké. Ti, kteří TO viděli zblízka, už nežijí. Nežije můj otec. TO jej dostalo v lese...* (Rytířovo kopí, s. 8) Autorka záměrně pro pojmenování příšery užívá zájmena to. Vzbuzuje tím u čtenáře napětí, zdůrazňuje hrůzu, kterou má vzbuzovat a rozvíjí jeho fantazii.

TO požívá všechno živé. Mladý Orin se rozhodne vyjít z hradu, aby příšeru zabil a ne zemi vládla opět spokojenost. Při cestě za čarodějnici Glivou, která by mu mohla pomoci, ho doprovází lovci Also a Gido. Setkává se Glivou, která mu sdělí, že je právě on tím vyvoleným, aby se pokusil TO přemoci. Naznačí mu, že musí najít kopí patřící rytíři, který je společníkem zeleného draka. Jak ho najde a jak ho pozná? Na to už musí přijít sám. Gliva mu alespoň poskytne tři kouzelné předměty: zub, šupinu a koňskou žíní. Zde spisovatelka jasně prolíná fantazii s pohádkou pomocí magické trojky.

Čeká ho tedy velmi dlouhá a namáhavá pouť. Na cestu se musel dobře připravit. Na své zastávce ve městě se setká s trpaslíkem Haterem. Díky němu ho napadne, že společníkem zeleného draka je Svatý Jiří. V cestě dále pokračují spolu. Další putování je zavede až na hrad pána z Orebu. Zde se Orin setkává s líbeznou dívkou Elnou. Zcela ho poblouzní. Chce požádat o její ruku. Zjistí, že je již přislíbena muži, který pomohl její matce s početím dcery. Rozhodl se sňatku zabránit. Poslal tedy po Hatera. Ten celou tu dobu pobýval v úkrytu, aby pánové nespatriili, že je trpaslík a myslel si, že se z úst služebnictva dozví více o pánovi a jeho dceři. Elnu přes sňatkem uchránili, ale po návratu za milou Orin zjistil, že ho mezitím vyměnila za jiného. Orin hned poznal. *Tu tvář jsem už viděl, i ty černočervené šaty, na obraze u jejího lůžka. Řekla mi tehdy, že padl, ale on byl živý. Nazvala ho nevlastním bratrem, avšak to, co jsem spatřil, nebylo bratrské chování. Líbal ji na ústa...* (Rytířovo kopí, s. 148) Autorka Orina postavila do situace, kdy sám zjistil, že je třeba rozeznat skutečnou lásku od pouhého okouzlení. Cit, který považoval za onu skutečnou lásku ho donutil zabít člověka.

A zabitím muže dopomohl Elně a její rodině k získání meče, nadvládě a bohatství. Dlouhou dobu ho pronásledovalo černé svědomí, protože nedokázal rozeznat pravdu.

Poté se vydali až k moři. Pluli na vzdálený ostrov, kde měli potkat rytíře a získat meč. Přišli až ke kostelu. Zvědavost Orina rostla. Dveře kostela nešli otevřít, tak se pokusil nahlédnout oknem. Hater jej varoval, aby nezkoumal to, co má lidským očím zůstat skryto. Orin ale neuposlechl. Když se před ním zjevil Svatý Jiří, byl Orin na pochybách, zda svou zvědavostí a neuposlechnutím Hetera nezpůsobil touze po meči konec. *Sklopil jsem hlavu, slzy se mi draly do očí. Že jsem Hatera neposlechl!* (Rytířovo kopí, s. 113) Spisovatelka nechává čtenáři proniknout do myšlenek a pocitů Orina, který neuposlechl rady a musí se vyrovnat z následky. Musí se naučit zodpovědnosti za své činy.

Světec se zachoval tolerantně k jeho zvědavosti a zbraň mu půjčil. Při zpáteční cestě se zastavili na hradě Orinem zabitého pána, kde museli čelit vlkodlakům. Z boje vyšli z četnými poraněními, ale přežili. Najednou byli TOMU tak blízko. Napadlo ho, že zlo nemusí být jen TO, ale že může mít řadu společníků, kteří se na zlu v zemi podílejí. Mohou to být všichni zlí lidé.

Ráno se vydali na věž hledat stopy TOHO. To spatřili přímo pod hradem. *Oči se upírali nahoru k nám. Viděl jsem ji nyní lépe než při prvním setkání: byly obrovské, žlutozelené a bez výrazu. V dopadajícím slunci byly jejich panenky zúžené, jako bývají v očích koček.* (Rytířovo kopí, s. 135) Některé pasáže dokáže Drijverová podat až v hororovém duchu. *Než jsem si uvědomil, co se děje, rozevřel se přede mnou otvor veliký jako jeskyně a obklopil mě smrdutý sliz. Nestvůra mě začala polykat.* (Rytířovo kopí, s. 137) Z boje s pomocí přítele Hatera vyšel jako vítěz a zachránil tím celou zemi.

Knihou Drijverová přiblížila žánr fantastiky jak dětem tak dospívajícímu čtenáři. Osud hrdiny, který byl vyslán na cestu za záchranou lidstva, trpasličí hrdina, vlkodlaci i námořní Nazgúlové patří do říše fantasy. Nalezneme zde i pohádkové motivy. Jako je vítězství dobra na zlem, magická trojka (tři věže, tři synové, tři kouzelné předměty).

Příběh je psán ich – formou. Je rozdělen na kapitoly formou deníku.

Černobílé ilustrace Vojtěcha Otčenáška dokreslují atmosféru každé kapitoly.

Nestává se často, aby autorka spíše známá svými vynikajícími knížkami pro předškoláky, přešla na téma fantasy. Martina Drijverová se nebála a její spisovatelská zkušenost a fantazie stvořila novou knihu, Rytířovo kopí, která vyšla

v nakladatelství Motto. Jak se jí to povedlo, nejlépe posoudí děti, pro které je knížka určena.

A co vedlo Martinu Drijverovou k napsání této knížky?

Jak vás, paní Drijverová, napadlo psát fantasy?

Ráda se pokouším o nové věci. A v poslední době potkávám tolik statečných rytířů a všelijakých tajemných postav! Pravda, někteří se tváří jako obyčejné smrtelníci, ale ve skutečnosti...

Co je v knížce nejdůležitější a čeho by si čtenáři měli všimnout?

Nevím, zda měli, ale mohli by si všimnout faktu, že největší boje svádí (mladý, krásný a statečný, jak jinak) hrdina Orin ne s přízraky a zlem, ale sám se sebou. Návod na takový boj by se mohl hodit i čtenářům. Aspoň doufám.

Chystáte se napsat další podobnou knihu?

No to se rozumí! Orin mi přirostl k srdci, nechtěla bych se s ním rozloučit. Tak jestli zaujme i čtenáře, dám se do pokračování. ([www. citarny.cz](http://www.citarny.cz))

4 Závěr

Spisovatelka a scenáristka Martina Drijverová vstoupila do literatury v 70. letech a dostává se do popředí dětské literatury vedle Evy Bernardinové, Markéty Zinnerové, Vojtěcha Steklače a dalších.

V 70. letech, zvláště po roce 1971, zasáhl normalizační tlak nejvýrazněji společenskou prózu. Více naznačuje S. Urbanová: „Mnozí autoři se odmlčeli, někteří se přizpůsobili vnějšímu tlaku na tzv. společenskou angažovanost. Řada prosazovaných témat a postupů připomíná renovaci schematismu v 70. letech. Obnovuje se např. téma války (B. Říha, D. Šajner, P. Křenek), objevují se aktualizované návraty autorů do období vlastního dětství (Stanislav Šusta : V únoru mi bylo dvanáct, 1973). Převahu opět nabývá model realistické povídky zaměřené zejména na malé děti. V nově zřízené edici nakladatelství Albatros První čtení začaly např. vycházet cykly vyprávění o malém Vítkovi, jejichž autorem byl Bohumil Říha (1907 – 1985). V knihách se autor opírá o harmonické vztahy v rodině, buduje šťastný model zvládnutého dětství, akceptuje veselost, vtip a hravost. Říhovy příběhy ze života dětí se soustřeďují na nižší věkové kategorie čtenářů, svou výstavbou jsou tradiční, s nevtrávným akcentem na výchovně – poznávací zřetel.“ (Urbanová, 2003, s. 133).

„V 80. letech nabyla příběhová próza ze života dětí ustálené podoby, dosáhla celkem vyrovnané úrovně. Mezi desítkami titulů je obtížné nalést ty, které posouvají hodnotovou příčku výše, reprezentují kvalitativní posun, dávají impuls k žánrovým proměnám. V próze pro menší děti jako kdyby prolomila opakovaný „říhovský“ model především Martina Drijverová (1951).“ (Urbanová, 2003, s. 136).

S tím, co se dočteme výše o příběhové próze od Svatavy Urbanové, nelze naložit jinak, než souhlasit. V tomto období 70. a 80. let, kdy byly upřednostňovány příběhy se socialistickými motivy budující a posilující socialistického ducha, by dnešní čtenář hledal jen stěží ty, jejichž téma bude pro něj atraktivní, aktuální a bude mu rozumět i po tolika letech. To se ale podařilo prolomit Martině Drijverové. Její příběhy ze života dětí v knihách vydaných v 80. letech osloví a zaujmou bezpochyby i dnešní čtenáře.

Ve svých příběhových prózách nezkoumá aktuální a módní témata, ale soustředí se na obecné a trvalé otázky spojené s dětstvím a dospíváním. Vychází ze současného života dětí, respektuje věk čtenáře a dětskou osobnost. Ve všech dílech je patrné autorčino nadání vcítit se do dětské duše. Stává se tak citlivou průvodkyní pro snadnější

a lepší orientaci v okolním světě a vztazích. Čtenář se může vžít do svého hrdiny a zjistit, že se svým trápením není sám. V knihách pro mladší děti převládají jednoduché příběhy, do kterých spisovatelka vkládá svůj osobitý humor a opírá se o běžné situace. Starším dětem nabízí řešení složitějších situací a vztahů a dotýká se i závažnějších témat.

Martina Drijverová se v prvních knihách *Táta k příštím Vánocům*, *Táta pro radost i pro zlost* a *Táta nemá smutky* rád dotýká mezilidských vztahů. Odkrývá rodinné prostředí bez otce. S pochopením vede čtenáře k poznání, že i takovéto životní situace mohou vyznít pozitivně. Hlavní hrdinku nikdy nenechává podlehnout, ale snaží se spolu s ní nalézt kladné poznatky.

Dalším velmi oblíbeným motivem v příběhových prózách Martiny Drijverové je přátelství. Přátelství je důležité jak pro hrdinku v příbězích o hledání otce, tak i v řadě následujících knih jako *Kryštof a Karel*, *Nekonečné prázdnin* a dalších. Za povšimnutí stojí fakt, že přátelství se u Drijverových příběhových postav vyvine většinou z nepřátelství.

Autorka se dotýká vztahu k handicapovanému dítěti, jak v 90. letech otevřeně a přesvědčivě spisovatelka píše v knize *Domov pro Marťany*. Stejný názor zastává i M. Šubrtová: „Martinovo postižení je vylíčeno velice podrobně a názorně, právě s cílem odstranit u dětských recipientů předsudky, které autorka naznačuje v reakcích okolí (strach ze sociální „nakažlivosti“, zvědavost smíšená s lítostí, odpor plynoucí z odlišné fyziognomie aj.). Autorka se vyhnula tomu, aby Martin fungoval jako postava v vlastní perspektivou. Volí k tomu vypravěče v 1. osobě, jímž je Michala.“ (Urbanová, 2204, s. 137). Díky volbě vypravěče, kterým je sestra postiženého Martina, je podstata tohoto tématu dětem srozumitelnější a čitelnější. Citelně jim pomůže vysvětlit a pochopit postižení Downový syndromem.

I přesto, že je u Martiny Drijverové dominantní příběhová próza, v pozadí nezůstávají ani její pohádky. Ať už to jsou pohádky převyprávěné, o zvířatech a jsou situovány do reality současného světa, přináší čtenáři jemný humor, nadsázku a na důraz na emocionální složku příběhu. Většině z nich se dostalo podoby rozhlasové, televizní a dokonce byly nahrány na audiokazety a CD.

Přínos Martiny Drijverové dětské literatuře a dětskému čtenáři je významný i v rovině jazykové. Spisovatelka užívá ve svých knihách jazyk spisovný. Spisovný jazyk převažuje i v přímé řeči, kdy mezi sebou mluví děti. Snad jen v knize *Anna za dveřmi* (*Už neposlouchám za dveřmi*) můžeme najít střípky hovorové češtiny. (Slova

jako zlatej, hloupej, prej, pomlouvaj a další zde spisovatelka užila záměrně, aby se přiblížila mluvě hlavní hrdinky a dopomohla jí stát se tak autentickou postavou.) A to v dnešní době, kdy se v řadě textů objevuje hojně jazyk hovorový a vulgarismy, velmi obohacuje současného čtenáře. Prostřednictvím jejích knih se k němu dostane nejenom příběh samotný, ale i krása českého jazyka a správnost vyjadřování.

Na závěr je nutné zmínit i tvorbu Martiny Drijverové, kterou věnovala rodičům. Kniha *To první a to druhé dítě* (1993) s humorem přináší, jak řešit problémy v mateřství, *Moje miminko* (1994) je naučnou knihou pro mladé maminky a naučnou je i *Co má umět předškolák* (2003), která napomáhá rodičům při práci s dětmi předškolního věku v rozvoji jejich myšlení. Ostatní tvorba (televizní pořady, rozhlasové hry a seriály, divadelní hry) je uvedena v příloze.

Martina Drijverová je nadanou scenáristkou a spisovatelkou, ve svých knihách uplatňuje tvůrčí individualitu a osobitý humor. Při čtení Drijverových příběhů se čtenář nejen pobaví. Ale i přiučí a může říci: „Jako by to bylo o mně!“. Velkým přínosem dětské literatuře se stává díky výběru témat pro děti, reálnému ztvárnění příběhu, dokonalému vystižení prostředí, děje i postav a díky jazykovému zpracování svých knih. „Drijverová umí v příbězích pro děti uplatnit jak dějovou dynamiku, vtip, hravost, tak jemnou psychickou drobnokresbu v charakteristice dětských postav i ve vztahu dětí a dospělých.“ (Urbanová, 2003, s. 142). Tak to hodnotí Drijverové příběhovou prózu Svatava Urbanová.

V současné době spisovatelka a scenáristka Martina Drijverová pracuje kromě nové knihy převyprávěných světových pohádek *Zakletá zvířátka* na pohádkách původních o zlobivých holčičkách. Další práce, která ji čeká, je divadelní scénář na motivy klasické pohádky *Čert a Káča* pro Evu Hruškovou, Jana Přeučila a hlavně loutky.

Tvorba Martiny Drijverové byla hodnocena na základě odborné literatury, internetových zdrojů a materiálů poskytnutých samotnou autorkou. Diplomová práce se dále opírá o vlastní čtenářské zážitky.

4.1 S Martinou Drijverovou o knížkách a psaní

Jak jsem se stala spisovatelkou?

Náhodou. Při studiích jsem překládala z různých jazyků a jednou mi dali přeložit pár pohádek pro rozhlas. Byly hrozné! „To bych snad napsala lepší!“ vztekala jsem se a... udělala to. Odeslala jsem s překlady pár původních pohádek. Líbily se. Tak to všechno začalo: po pohádkách jsem si troufla na první knížku. Pak na druhou. A ani jsem nenadála, už ze mě byla spisovatelka.

Kolik a jaké knihy jsem napsala?

Napsala jsem přes čtyřicet knih, převážně pro více či méně staré děti. Ta první vyšla v nakladatelství Albatros v roce 1979 a jmenovala se Táta k příštím vánocům. Zatím poslední má knížka, která spatřila světlo světa, má název Michal a jeho sestra Monika a je z tohoto roku. Mimo knih jsem také autorkou řady televizních pořadů a rozhlasových her a seriálů.

Na které jsem pracovala nejraději a která mi dala nejvíc práce?

Byla to knížka Domov pro Marťany. Psala jsem ji dva roky. Desetiletá Míša žije s mentálně postiženým bratříčkem a toto postižení (Downův syndrom) jsem musela řádně zmapovat – v rodinách, školách, u lékařů, v ústavech... Bylo to náročné. Ale měla jsem pocit, že dělám užitečnou práci. Protože přiblížit zdravým dětem svět postižených mi připadalo velice důležité.

Co právě dělám?

Čekám na vydání tří knížek: první bude fantasy Rytířovo kopí (pro čtenáře od 10 do 100 let), druhá Tamarín a pomeranč (pro děti, co rády chodí do ZOO) a třetí České dějiny očima psa II. (pro všechny, co chtějí nahlédnout do historie poněkud veseleji, než je obvyklé).

Připravuji knížku Všechna zvířata pro děti. V té najdou čtenáři návody, jak přesvědčit rodiče ke koupi zvířete, jak se pak o ně starat, jak je živit, jak ubytovat... Vycházím z textu Máme doma zvířata, který v ALBATROSU před léty vyšel. Jenže od té doby se v Čechách objevilo mnoho dalších zvířátek, o nichž se tato knížka nezmiňuje. A taky jsem se rozhodla přidat nějaké (veselé) příhody se zvířaty a rady veterinárního lékaře... Prostě chci, aby si děti se zvířaty vždy a za všech okolností věděly rady a hlavně: aby zvířátkům bylo dobře!

Martina Drijverová, 4. 7. 2005 (<http://www.albatros.cz>)

V roce 2006 se spisovatelka **Martina Drijverová** skutečně činila. Mohla proto na konci roku s radostí konstatovat, že ji vyšlo dokonce pět knížek pro děti. Je to druhý díl vtipného a originálního průvodce našimi dějinami České dějiny očima psa, knížka pro malé čtenáře o dobrodružství opičky v zoologické zahradě Tamarín a pomeranč, podivuhodný lexikon Příšerné bytosti žijící ve vodě, knížka pohádek z celé Evropy k obrázkům z pozůstalosti Heleny Zmatlíkové Posílám ti pohádku a Příroda pro nejmenší, která umožní těm maličkým poznávat přírodu a nahlédnout do jejích rozmanitých tajemství.

A na čem pracujete právě teď?

Pracuji na knížce s pracovním názvem Zvířata pro děti. Bude to knížka z oblasti chovatelství domácích zvířátek.

A od koho jste získala vztah ke čtení a literatuře?

Měla jsem úžasnou maminku. Uměla mi najít ve správný čas tu správnou knížku, takže vztah ke knížkám a k literatuře jsem získala určitě od ní. Do knihovny mě ale ve druhé třídě zavedla babička. To už jsem měla přečtené všechny dětské knihy, které jsme doma měli. Život bez knížek (svých i těch vypůjčených) si neumím představit. A lituju všechny, co si k nim cestu nenašli.

Takže vám maminka určitě i předčítala, když jste byla malá.

Ano, maminka mi četla denně. Nepamatuji se, jak stará jsem byla, když mi maminka začala číst, ale četla mi až do deseti let - a nebylo to jen čtení, byla to také láska, když seděla na kraji mé postele a usmívala se na mě. Byly to úžasné večery a nedělní dopoledne. Maminka měla výdrž, dokázala číst i dvě hodiny a četla nádherně, s přednesem.

Na jakou knížku z dětství ráda vzpomínáte?

Nejradši vzpomínám na knížku "Podivuhodné putování Nilse Holgerssona Švédskem" od Selmy Lagerloffové. Měla 450 stránek a celou mi ji (poprvé) přečetla právě maminka. Já jsem ji pak četla ještě asi padesátkrát. Četla jsem ji také svým dětem.

Kdy jste napsala své první texty?

Moje první texty byly dopisy, které jsem psala mamince z táborů. Takže vlastně i za mým spisovatelstvím stojí ona.

Máte nějakou „šuplíkovou“ knížku, kterou byste ráda vydala?

V počítačovém šuplíku mám rukopis Udělej si vlastní knížku. Je to knížka pro práci rodičů s dětmi, příběh, do něhož děti samy zasahují. Je to náročný projekt, zejména výtvarně. Ale před vánočními svátky jeden nakladatelský dům předběžně projevil zájem, tak snad...

Píšete raději pro menší děti nebo pro dospívající?

Píšu ráda pro všechny, kteří mají méně než dvacet let. Protože pak (většinou) bohužel přestávají věřit na zázraky.

(<http://www.citarny.cz>)

První kniha kterou jsem přečetla: „ Perníková chaloupka. “

Četla mi maminka, denně a dlouho. Dokázala přečíst nahlas celého „ Nilse Holgerssona“ Selmy Lagerloffové (čítá 445 stránek.)

Mým vzorem byl (a je) Patnáctiletý kapitán.

Milovala jsem dějepis a nenáviděla matematiku. Na učitele raději nevzpomínám.

Zápisky? To víte, že ne.

Obě mé děti (dcera a syn) si knížky vybíraly samy. (Kdo je renomovaný autor?)

Čas nemám, ale čtu, kde a kdy se dá.

Někdy dočtu i knihu, nad kterou se vztekám (abych se mohla v závěru vztekat ještě více.)

Definice nejsou mou silnou stránkou. brak by měl člověk v mládí číst, aby následně poznal, že je to brak.

Knihy přetrvávají, jak nás dějiny učí.

Chtěla bych být zahradnicí. (Pěstují veškerou zeleninu a ovoce, které jíme, včetně fíků, bobů a okry.)

Se Selmou Lagerloffovou. Povídali bychom si o životě.

Když napíšete dvě knihy. (Předtím je to autor prvotiny.)

Tu první. (Táta k příštím Vánocům.)

Obrázky dítě ke knize přitáhnou.

Za nejzdařilejší považuji ilustrace Denisy Wagnerové k mé knížce „ Skleněný les“

Ano, zejména když mi je děti sdělují osobně.

Nikdo se mě nikdy nezeptal, jestli jsem šťastná. Jsem.

(Hutařová, 2003, s. 35)

5 Seznam použité literatury a internetových zdrojů

Hutařová, Ivana – Hanzová, Marie: *Současní spisovatelé knih pro děti a mládež*. Praha: Ústav pro informace a vzdělání, 2003

Peterka, Josef: *Teorie literatury pro učitele*. Praha: PF UK, 2006

Toman, Jaroslav: *Současná česká literatura pro děti a mládež*. Brno: CERM, 2000

Toman, Jaroslav: *Vybrané kapitoly z teorie dětské literatury*. České Budějovice: PF JU, 1992

Urbanová, Svatava: *Metamorfózy dětské literatury*. Olomouc: Votobia, 1999

Urbanová, Svatava: *Meandry a metamorfózy dětské literatury*. Olomouc: Votobia, 2003

Urbanová, Svatava a kol.: *Sedm klíčů k otevření literatury pro děti a mládež 90. let XX. století*. Olomouc: Votobia, 2004

Urbanová, Svatava: *Žánry, osobnosti a díla (Historický vývoj žánrů české literatury pro mládež)*. Ostrava: FF OU, 2002

<http://www.audiostory.cz>

<http://www.citarny.cz>

<http://www.knihovnice.cz>

<http://scifiworld.cz>

<http://uapierot.cz>

6 Prameny

- Drijverová, Martina: *Anna za dveřmi*. Praha: Olympia, 1993
- Drijverová, Martina: *České dějiny očima psa aneb Co bylo to bylo 2*. Praha: Albatros, 2006
- Drijverová, Martina: *České pověsti pro malé děti*. Praha: SiD & NERo, 2002
- Drijverová, Martina: *České pověsti pro malé děti 2*. Praha: SiD & NERo, 2004
- Drijverová, Martina: *Domov pro Marťany*. Praha: Albatros, 1998
- Drijverová, Martina: *Kočka Moura a její přátelé*. Praha: Brio, 1997
- Drijverová, Martina: *Máme doma zvířata*. Praha: Albatros, 1993
- Drijverová, Martina: *Národní pohádky pro malé děti*. Praha: SiD & NERo
- Drijverová, Martina: *Pes Jíra a jeho přátelé*. Praha: Brio, 1997
- Drijverová, Martina: *Pohádky o strašidlech*. Praha: Brio, 2000
- Drijverová, Martina: *Pohádky z celého světa*. Praha: Brio, 2001
- Drijverová, Martina: *Pohádky z hor*. Praha: Brio, 2003
- Drijverová, Martina: *Posílám ti pohádku*. Praha: Artur, 2006
- Drijverová, Martina: *Povedené prázdniny*. Praha: SiD & NERo, 2003
- Drijverová, Martina: *Příšerné bytosti žijící ve vodě*. Praha: Motto, 2006
- Drijverová, Martina: *Robinové*. Praha: Axióma, 1995
- Drijverová, Martina: *Rytířovo kopí*. Praha: Motto, 2005
- Drijverová, Martina: *Sísa Kyselá*. Praha: Albatros, 1988
- Drijverová, Martina: *Sísa Kyselá a ušmudlaný rytíř*. Praha: Albatros, 2002
- Drijverová, Martina: *Skleněný les*. Praha: Brio, 2002
- Drijverová, Martina: *Tamarín a pomeranč*. Praha: Motto, 2006
- Drijverová, Martina: *Táta k příštím vánocům*. Praha: Albatros, 1979
- Drijverová, Martina: *Táta nemá smutky rád*. Praha: Albatros, 1985
- Drijverová, Martina: *Táta pro radost i pro zlost*. Praha: Albatros, 1984
- Drijverová, Martina: *Už neposlouchám za dveřmi*. Praha: Albatros, 2001
- Drijverová, Martina: *Vánoční pohádky*. Praha: Magnet – Press, 1995
- Drijverová, Martina: *Veverka Bára a její přátelé*. Praha: Brio, 1998
- Drijverová, Martina: *Zajíc a sovy*. Praha: Albatros, 1990
- Drijverová, Martina: *Zvědavé sluníčko*. Praha: Albatros, 1990

7 Přílohy

7.1 Martina Drijverová (Otčenášková)

Spisovatelka, scenáristka, prozaička, dramaturgyně a překladatelka se narodila 10. 07. 1951 v Praze. Díky otci, nizozemskému inženýrovi, vyrůstala ve dvojjazyčném prostředí. V roce 1969 Maturovala na SVVŠ v Praze. Téhož roku odjela na pozvání otce do Paříže, kde v Sorbonně navštěvovala Kurz Dějiny francouzského umění a zároveň pracovala jako ošetřovatelka v nemocnici.

Po návratu v roce 1972 začala soukromně vyučovat francouzštinu, tlumočila na filmových a televizních festivalech a překládala cizojazyčné texty pro Československý rozhlas. V letech 1974 – 1978 studovala produkci na Filmové akademii muzických umění. 1980 – 1986 byla dramaturgyní redakce pro děti a mládež Československého rozhlasu a připravovala do vysílání pohádky pro nejmenší. Vytvořila pro něj mnoho her, pohádek a publicistických pořadů (Princ z pohádky, Strašidelné pohádky...) Spolupracovala i s Československou televizí.

V současné době má svobodné povolání. Je členkou Obce spisovatelů a IBBY. Z cizích jazyků ovládá francouzštinu, angličtinu, španělštinu a ruštinu. Spolupracuje s Českou televizí a Českým rozhlasem. Dále spolupracuje s časopisy pro děti i pro dospělé (Sluníčko, Mateřídouška, ABC, Zlatý Máj, Rodina a škola, Děti a my, Slunovrat, Vlasta, Pastelka, Přestávka, Český Dialog, Slovo, Maxi Magazín, Říše divů, Kereka, Dítě, Čtenář, Plus...)

Martina Drijverová je autorkou více než pěti desítek knih. Píše převážně pro děti, ale v její tvorbě nalezneme i knihy určené dospělým.

7.2 Ceny pro Martinu Drijverovou

- 1983 – Nakladatelská cena Albatros 1983
- 1986 – Prémie ČLF
- 1988 – Cena MF za povídku
- 1990 – Cena za publicistický pořad Českého rozhlasu
- 1991 – Ocenění ČLF za rukopis
- 1994 – Cena „nejkrásnější kniha roku“ v kategorii Literatura pro mládež
- 1994 – Cena SUK 94 (Cena učitelů za přínos k rozvoji čtenářství – druhé místo)
- 1995 – Cena dětského diváka na XXVII. dětském filmovém a televizním festivalu Oty Hofmana (televizní film Princ z pohádky)
- 1998 – Zlatá stuha 1998
- 1998 – Cena SUK 98 (Cena knihovníků Klubu dětských knihoven SKIP – první místo)
- 1998 – Cena SUK 98 (Cena učitelů za přínos k rozvoji čtenářství – druhé místo)
- 1998 – Cena SUK 98 (Cena dětí nejoblíbenější knize roku – druhé místo)
- 1998 – Výroční cena nakladatelství Albatros 1998
- 2000 – Ocenění za povídku KS Průhon 2000
- 2001 – Cena SUK 2001 (Cena učitelů za přínos k rozvoji čtenářství)
- 2001 – Cena SUK 2001 (Cena knihovníků Klubu dětských knihoven SKIP - třetí místo)
- 2002 – Zlatá stuha 2002
- 2002 – Cena SUK 2002 (Cena učitelů za přínos k rozvoji čtenářství)
- 2004 – Cena SUK 2004 (Cena učitelů za přínos k rozvoji čtenářství)
- 2004 – Cena SUK 2001 (Cena knihovníků Klubu dětských knihoven SKIP -
- druhé místo)
- 2005 – Čestné uznání v soutěži „Číst je dobré“ (uděleno o. s. Centrum Čítárna)
- 2006 – Cena SUK 2001 (Cena knihovníků Klubu dětských knihoven SKIP - třetí místo)

7.3 Martina Drijverová a její tvorba

Dosud vydané rukopisy

Táta k příštím vánocům, ALBATROS, 1979 a 1997 - příběh o dětech
slovensky Mladé letá, 1983

německy Georg Bitter Verlag, 1983 a ARENA, 1986

Adaptace ČST 1989

Moura a Matylida, PANORAMA, 1982 - pohádky

Kryštof a Karel, ALBATROS, 1983 - příběh o dětech (nakladatelská cena)

Táta pro radost i pro zlost, ALBATROS, 1984 - příběh o dětech

Táta nemá smutky rád, ALBATROS, 1985 - příběh o dětech (prémie ČLF)

Pan Uplakán a bodlák, PANORAMA, 1986 - pohádky, adaptace Čs. Rozhlas 1987

Nekonečné prázdniny, ALBATROS, 1987 - příběh o dětech, adaptace Čs. Rozhlas 1988

Sísa Kyselá, ALBATROS, 1989, 1998 - příběh o dětech

německy Kerle 1999

Das Schäfchen mit dem Schwarzen Fleck, AVENTINUM, 1990 - dvě pohádky

Zajíc a sovy, ALBATROS, 1991 - příběh o dětech

Zvědavé sluníčko, ALBATROS, 1991 - naučná knížka pro předškolní věk

36 contes pour les quatre saisons, GRÜND, 1991 - dvě pohádky

Heřmánci, EGEM, 1992 - příběhy o dětech, adaptace ČST 1992

Anna za dveřmi, OLYMPIA, 1993 - příběh dospívající dívky

(Cena SUK 94 - cena učitelů za přínos k rozvoji čtenářství - 2. místo),

2001, ALBATROS pod názvem *Už neposlouchám za dveřmi*, upravené vydání

(Cena SUK 2001 - cena učitelů za přínos k rozvoji dětského čtenářství)

Máme doma zvířata, ALBATROS, 1993 - naučná knížka pro děti

(Cena *Nejkrásnější kniha roku 1993* v kategorii Dětská literatura),

rusky MOSKVA, 1996

To první a to druhé dítě, MOTTO 1993 - knížka o dětech (pro rodiče)

2. rozšířené vydání MOTTO, 2005

Naše vlast - můj domov, FORTUNA, 1994 - dějepisná čítanka (alternativní učebnice pro 4. a 5. ročník základních škol)

Moje miminko, MOTTO, 1994 - naučná knížka o dětech pro mladé maminky

Robinové, AXIÓMA, 1995 - původní pohádky

Vánoční pohádky z celého světa, MAGNET PRESS, 1995

Kočka Moura a její přátelé, BRIO, 1997 - pohádky (česky, francouzsky, holandsky)
2001 polsky

Pes Jíra a jeho přátelé, BRIO, 1997 - pohádky (česky, francouzsky)

Dědeček vypráví pohádky, BRIO, 1997 - pohádky (česky, francouzsky, holandsky)

Čítanka pro nejmenší, DIALOG, 1998 - dvanáct příběhů

Domov pro Mart'any, ALBATROS, 1998 - příběh o mentálně postiženém dítěti (Zlatá stuha 98, Cena SUK 98: Cena knihovníků SKIP, Cena učitelů za přínos k rozvoji dět. čtenářství, Cena dětí nejoblíbenější knize roku, Výroční cena nakladatelství ALBATROS)

Veverka Bára a její přátelé, BRIO, 1998 - pohádky (česky, francouzsky)

Pohádky o vodě, BRIO, 1998 - převyprávěné pohádky z celého světa (česky, francouzsky)

Medvěd Péťa a jeho přátelé, BRIO, 1999 - pohádky (česky, polsky)

Princové a princezny, BRIO, 1999 - převyprávěné pohádky z celého světa (česky, francouzsky)

Povedené prázdniny, SiD & NERo, 2000, 2003 - příběh o dětech (pro začínající čtenáře)

Pohádky o strašidlech, BRIO, 2000 - převyprávěné pohádky z celého světa (česky, francouzsky)

Pohádky z celého světa (o chytrácích), BRIO, 2001 - převyprávěné pohádky (česky, francouzsky) Cena SUK 2001

Skleněný les, BRIO, 2002 - převyprávěné pohádky z celého světa (česky, francouzsky)

Sísa Kyselá a ušmudlaný rytíř, ALBATROS, 2002 - vyprávění o dětech (první čtení)
Zlatá stuha 2002

České pověsti pro malé děti, SiD & NERo, 2002, 2006

Co má umět předškolák, EGMONT, 2003 – naučná knížka pro práci rodičů s dětmi

Pohádky z hor, BRIO, 2003, převyprávěné pohádky z celého světa (česky, francouzsky)

Národní pohádky pro malé děti, SiD & NERo, 2003, převyprávěné české a moravské pohádky

Lenka au - pair, MOTTO, 2004 – čtení pro dívky

České dějiny očima psa aneb (Co bylo, to bylo), ALBATROS, 2004 – česká historie trochu jinak (pro děti od 10 let) Cena učitelů SUK 2004, Cena knihovníků SKIP (2. místo)

České pověsti pro malé děti 2, SiD & NERo, 2004
Michal a jeho sestra Monika, SiD & NER, 2005, první čtení o fantazii a toleranci
Rytířovo kopí, MOTTO, 2005 - fantasy
České dějiny očima psa aneb Co bylo to bylo 2, ALBATROS, 2006, pokračování
v poněkud jiném výkladu českých dějin (pro děti od 10 let) Cena SUK 2006
Tamarín a pomeranč, MOTTO, 2006, pohádky o zvířatech v ZOO
Příšerné bytosti žijící ve vodě, MOTTO, 2006, fantasy
Posílám ti pohádku, ARTUR, 2006, převyprávěné evropské pohádky
Příroda pro nejmenší, COMPUTER PRESS, 2006, naučná knížka pro předškoláky
Kouzelná píšťalka, ARTUR, 2007, převyprávěné evropské pohádky

Televizní pořady

Pablo a jaguár, 1976, sedmidílný seriál večerníčků
Táta k příštím vánocům, 1986, původní televizní inscenace o dětech
Heřmánci, 1989, původní šestidílný seriál o dětech z jednoho domu
Princ z pohádky, 1991, televizní inscenace na motivy povídky O'Henryho (Cena
dětského diváka na XXVII. dětském film. a tel.festivalu)
Nils a divoké husy, 1993, třináctidílný animovaný televizní seriál večerníčků na motivy
knihy S. Lagerloffové
Starý dům, 1995, třídílný seriál původních pohádek
Poutníci, 1995, pohádková hra na motivy národních pohádek B. Němcové
Tajemství mořské panny, 1997, původní vánoční pohádka
Silák a strašidla, 1997, pohádka na motivy textu V. Tilleho
Tajemný svícen, 1998, pohádka na španělské motivy, přepracováno 2002
Nevěsta s velkýma nohama, 2001, pohádka na motivy starofrancouzské legendy
Vánoční panenka, 2003, původní vánoční pohádka

Rozhlasové hry a seriály pro Český rozhlas

Dlouhé cesty stěhovacích vozů, 1982, původní hra o dětech
Moura a Matylda, 1984, původní pohádkový seriál
Příběh z malé pletené planety, 1985, původní pohádkový seriál
Poklad v horách, 1985, hra na motivy stejnojmenné australské knížky

Princ z pohádky, 1988, hra na motivy povídky O´Henryho
Rikki - Tikki - Tavi, 1990, hra na motivy povídky R. Kiplinga
Vánice, 1993, původní rozhlasová hra o dětech
Ledové šílenství, 1994, původní rozhlasová hra o pokusu dobýt severní pól
Generálův prsten, 1997, hra na motivy povídky S. Lagerloffové
Stateční kapitáni, 1998, hra na motivy stejnojmenné knihy R. Kiplinga
Sladká mandlička, 1999, nedělní pohádka na arabské motivy
Strašidelné pohádky, 2000, sedmidílný cyklus převyprávěných pohádek
Děvče ze Slunečného návrší, 2001, hra na motivy povídky B. Bjornsona
Kouzelné pohádky, 2001, sedmidílný cyklus pohádek z celého světa
Lokis, 2002, hra na motivy povídky P. Mériméa
Čertík svaté Juliány, 2002, původní rozhlasová pohádka
Pohádky o statečných bojovnících, 2004, sedmidílný cyklus převyprávěných pohádek
Rybářův syn, 2006, pohádky na motivy K.J.Erbena
Faustův dům, 2006, hra pro mládež na motivy staropražské pověsti

Audiokazety, CD

Letem pohádkovým světem, 1995, AUDIOSTORY, pohádky
Sísa Kyselá, 1989 SUPRAPHON, 1995 BONTON, příběh o dětech
Medvěd Péťa, 2001, Pražská vydavatelská společnost, pohádky
Kočka Moura, 2002, Pražská vydavatelská společnost, pohádky
Pes Jíra, 2002, Pražská vydavatelská společnost, pohádky
Vánoční noc, 2002, Pražská vydavatelská společnost, pohádky
Pohádky z celého světa, 2002, Pražská vydavatelská společnost, pohádky
Skleněný les, 2002, Pražská vydavatelská společnost, pohádky
Veverka Bára, 2003, Pražská vydavatelská společnost, pohádky
Princové a princezny, 2003 Pražská vydavatelská společnost, pohádky
Pohádky o strašidlech, 2003, Pražská vydavatelská společnost, pohádky
Pohádky z hor, 2005, Pražská vydavatelská společnost, pohádky
Zakletý princ, 2006, Pražská vydavatelská společnost, pohádky
Vládkyně dobré hvězdy, 2006 Pražská vydavatelská společnost, pohádky

Divadelní hry

Princezna se zlatou hvězdou, 2005, loutková hra na motivy pohádky B.Němcové

Život svatého Václava, 2005, původní hra pro děti i dospělé

Knihy v Braillově písmu

Kočka Moura a její přátelé

Pes Jíra a jeho přátelé

Robinové

Sísa Kyselá

Vánoční pohádky z celého světa

To první a to druhé dítě